

DOMOVINA

Upravništvo „Domovina“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovina“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za izostranstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštar hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10 711.

Slabe posledice hude zime za kmetijsko gospodarstvo

Danes še ni mogoče podrobneje razpravljati o tem, kako veliko škodo je prizadela letošnja huda zima našemu kmetijskemu gospodarstvu. Škoda na polju bo pač gotovo znatno manjša kakor v vinogradih in sadovnjakih. Vinogradi so mestoma morda popolnoma uničeni in jih bo treba na novo posaditi ali sploh začeti s kako drugo kulturo. Številni vinogradniki, ki že tako niso imeli več let sreče ne pri letini ne potem pri kupčiji, bodo zaradi posledic minule hude zime uničeni. Izvoz vina ne uspeva, zato je malo denarja in ker je malo denarja, tudi ni možnosti temeljite obnovitve uničenih vinogradov.

Zelo hudo je trpela zlasti po slabih hlevih živina, ki je zaradi mrazu zbolela. Predvsem svinje niso zlahka prenašale mrazu in je mnogo primerov, ko so posestnikom svinje v hlevih zmrznile. Kdor pozna naše kmetijstvo, ki se pretežno z veliko težavo bori za vsakdanji kruh, bo razumel, kak hud udarec je, ako kmetu pogine tudi le ena sama žival.

Ze itak živinoreja pri nas ni dobičkarosna zaradi znatno preniških cen in dragega krmiljenja. Po lanskim slabim letini krme se je položaj živinoreje še poslabšal. Izvoza tudi ni pravega.

Končno naj še omenimo, da je tudi sadje zelo prizadeta po letošnji zimi, vendar to

škodo naš kmetovalec pretežno laže utрпи kakor nesreče v drugih panogah kmetijstva.

Na polju leži še skoro povsod v Sloveniji sneg ter se ne ve, kakšna je ta škoda. Kakor čujemo, ponekod tudi ne bo škode, ker je žito pred hudim mrazom obvarovala debela snežena plast. Seveda za žito ni koristno, ako leži debel sneg na njem predolgo časa.

Ker je blagostanje naše države odvisno od kmetijske produkcije, bodo morali merodajni činitelji storiti vse, da naše kmetijstvo ne propade. Zlasti kraji, kjer tvorita glavni vir dohodkov živinoreja in vinogradništvo, bodo potrebni nujne pomoči. Kakšna naj bo pomoč in kako naj se organizira, je zadeva strokovnjakov.

Sedaj, ko politične strasti počivajo, naj se sposobne sile posvetijo gospodarskemu delu, na deželi predvsem kmetijskemu gospodarstvu. Ni se zanašati samo na pomoč države, ki ne more storiti vsega, zlasti če je škoda ogromna, nego je potrebna tudi organizirana samopomoč. Sedaj ne gre več za stranke in v takem primeru tudi ob drugačnih razmerah ne bi smelo iti za stranke. Človek kot posameznik ne zmora vsega, v organizaciji pa stori mnogo. Podružnice Kmetijske družbe na deželi in druge organizacije za razne kmetijske panoge, na delo, da oblažite hude posledice letošnje zime!

bor, ker mu pride ceneje avtobus. Kakor zvedo, je prosil sedaj že tudi trgovec gosp. Žnuderl za avtobusno koncesijo in ponudil, da bi vozil še za 3 Din ceneje, torej za 12 Din od Sv. Jakoba v Maribor. In še mariborska občina se poteguje za avtokoncesijo na tej progi. Sv. Jakob se torej nima več bati, da bi ostal brez avtomobilne zveze. Znižanje Rajzmanovega brega pri Marjeti je avtomobilske vožnje znatno olajšalo.

Pa ne samo avtobusno zvezo, tudi telefonsko postajo ima naša pošta, in celo dva radija sta že pri Sv. Jakobu. In če še povemo, da je župnik Erhatic odložil občinsko tajništvo, bi v glavnem povedali vse naše žalostne in vesele novice. Prihodnjič kaj več. Torej naročite «Domovino».

Slab izvoz našega vina

Vino spada med glavne kmetijske pridelke naše države. Saj bi se ga v normalnem letu lahko izvozilo 1 milijon in več hektolitrov. Vendar ni naša izvozna trgovina doslej pri nobenem naših glavnih kmetijskih pridelkov pokazala tako malo uspeha kakor baš pri vinu. Pravili so, da Avstrija, Češkoslovaška in druge države predvsem skrbijo za uvoz hrane, medtem ko jim vino ni neobhodno potrebno. Kljub temu navidezno točenemu naziranju pa je dejstvo, da te države vendar uvažajo velike količine vina, samo Jugoslavija je pri tem uvozu zelo slabo udeležena.

Več let so se naši merodajni krogi trudili, da bi omogočili izvoz našega vina v Češkoslovaško. Pet let je trajalo, preden se je doseglo, da smo sklenili s Češkoslovaško pogodbo, po kateri moramo letno izvažati v to državo neke malenkosti, in sicer vsega skupaj 110.000 hl letno (100.000 hl v sodih, 10.000 hl v buteljkah). Čeprav je češkoslovaška vlada nazadnje pristala, da se uvažajo naša vina pod istimi pogoji, ki veljajo za uvoz italijanskih in francoskih vin, smo na koncu morali ugotoviti, da ne izkoristimo niti malenkostnega kontingenta od 110.000 hl. V letu 1927, nismo izkoristili niti polovice kontingenta, prav tako ne leta 1928. V tem zadnjem letu smo izvozili komaj eno tretjino kontingenta (okrog 35.000 hektolitrov). Od te količine odpade šest sedmin na Banat (Vršac), a samo ena sedmina na vsa ostala vina Jugoslavije. Slovenija je izvozila v letu 1928. le par sto hektolitrov.

Nas zanimata dve stvari: 1.) Zakaj lahko Banat izvozi znatne količine, a Slovenija, ki ima mnogo boljše vina, ne izvozi v Češkoslovaško skoraj nič? 2.) Kako bi se dal izvoz vina iz Slovenije povečati?

Pri prvem vprašanju igra veliko vlogo okolnost, da je produkcija vina v Banatu mnogo cenejša kakor v Sloveniji in so zato tudi banaška vina cenejša. Pridelovalni stroški za liter vina znašajo v normalnem letu za Banat samo 2 Din, medtem ko se računajo za Slovenijo na Din 650. Vzrok tiči v tem, ker je obdelava v Banatu cenejša (ni treba n. pr. uporabljati toliko modre galice kakor v Sloveniji) in ker je tam tudi količina pridelka na hektar mnogo večja, čisto trikrat tako velika kakor v Sloveniji. Vse to vpliva na višino proizvodnih stroškov, a obenem na ceno pridelka. Na češkoslovaškem trgu je treba konkurirati predvsem s ceneni italijanskimi vinskimi pridelki. V tem pogledu so doslej uspela iz Jugoslavije samo banaška vina, ki imajo iz na-

Pismo iz Slovenskih goric

Posledice zime, nedeljska pridiga in druge novice

Sv. Jakob v Slov. gor., 3. marca.

Ostra zima je tudi po naših Slovenskih goricah kruto razsajala in napravila veliko škodo vničarjev in kmetom. Nihče ni bil pripravljen na tako oster mraz in tako dolgo zimo. Razen tega smo imeli prej še mrok jesen, da si ljudje niso mogli priskrbeti zadosti suhe stelje, ki je skoro povsod primanjkuje. Posledica je bila, da živini niso mogli zadostno nastiljati in si zadelati hlevov. Tako se je zgodilo pri neštetihi hišah, da so našli zjutraj v hlevu zmrznjene svinje, ki so jih s krampi vlačili na gnojišče. Pri eni hiši je zmrznilo pet svinj. Lahko si predstavljamo, kakšna nesreča in težka izguba je to za prizadeto hišo. Drugod se je zopet živina prehladila, pa so svinje in krave povrgle predčasno. Tudi to je težak udarec za naše ljudi, ki imajo že itak vsi čez glavo skrbi.

Toda zima ni kosila samo po hlevih. Tudi v najboljših kletih je zmrznil krompir in pri mnogih hišah s skrbjo preiščujejo, kaj bodo pomlad sadili, ker ni ostalo krompirja niti za seme.

Pa tudi ljudje so silno trpeli v tej zimi. Večina je bila nepreskrbljena s kurivom. V najhujšem mrazu so morali v gozd, da si napravijo potrebna drva. Bilo je par primerov, ko so ljudem zmrznile noge. Posebno močne ozebljine na nogah je dobil neki delavec na Ploderšnici, ki je hodil delat v oddaljeno tovarno na Sladkem vrhu.

Zelo so prizadeti vinogradi, kar je tem večja škoda, ker tudi za lanski pridelek ni kupca. V Slovenskih goricah si ne moremo za bližnji čas obe-

tati ničesar dobrega, pač pa nas čakajo se večje skrbi in trdo delo.

V teh težkih dneh pa še vendar malo skrbi za dobro voljo vsaj za farane Sv. Jakoba v Slovenskih goricah naš župnik Martin Erhatic. Tožba z organistom, o kateri so časopisi že pisali, mu menda dela velike skrbi. Žal, mu farani ne moremo pomagati, ker se nam smili ubogi organist kot težek invalid. Zato pa smo imeli v nedeljo zopet pridigo, ki se prav nič ne ujema s sedanjimi časi. Župnik Erhatic se je namreč spravil na prižnico nad hiše, pri katerih se baje čitajo «brezverski» časopisi. Nam res ni znano, da bi kje v naši fari čitali brezverske liste, ker takih sploh ni tukaj. Tudi g. Erhatic je imena časopisov previdno zamolčal. Gotovo mu je znano, da je lani neki duhovnik v Mariboru plačal 30.000 Din, ker je dolžil «Domovino», da je brezverska. Sicer pa smo prepričani, da g. Erhatic v svoji pridigi ni mislil «Domovine», čeprav ga seveda ne veseli, da se «Domovina» tako lepo širi po Slovenskih goricah. Tudi mislimo, da nismo proti veri, če pišemo o poglobnih računih g. Erhatica.

Tožba med župnikom in organistom se razvija naprej. Sedaj je stolarna knjiga pri preiskovalnem sodniku, ki bo zaslišal kanonike, da preiščejo župnikove pogrebne račune. Šele potem bodo zaslišane priče. Glavne razprave še torej dolgo ne bo, ker bo to izredno velik proces.

Avtobusna zveza, ki jo imamo z Mariborom, se je posebno v tej zimi izkazala kot velika potreba. Malokdo se sedaj pelje z vozom v Mari-

vedenih razlogov nižjo ceno, a so obenem tudi dobro pripravljena, ker je vinogradniška in kletarska spretnost v Banatu na visoki stopnji. Slovenska vina so dobra, kletarstvo zelo dobro, toda cene so previsoke. Vsaj za vino v sodih to velja.

Za izvoz slovenskega vina se mora nekaj ukreniti. Slovensko kmetijstvo doživlja udarec za udarcem. Izvažali smo mleko v Avstrijo, a ga ne več. Izvoz težkih konj je popolnoma prestal. Izvoz mesnih svinj skoro ne bo več mogoč. Z lesom je tudi vedno večja težava. Perutninarstvu prav tako pripravljajo težave (n. pr. Švica zahteva žigosanje jajc). Težave nastopajo predvsem pri onih pridelkih, katerih produkcijo lahko uvozne države same razvijejo. Tako je Avstrija močno razvila svoje mlekarstvo in svojo rejo svinj ter zaradi tega dela težave uvozu iz Jugoslavije. Slična usoda utegne zadeti še druge naše pridelke. Toda pri nekaterih pridelkih te bojazni ni, ker naše uvozne države nimajo prirodnih pogojev za osamosvojitve. Med te pridelke spada gotovo tudi vino. Severnejše države lahko poskušajo, kar hočejo, toda vina take kakovosti, kakor je naše, ne morejo pridelati, vsaj ne v zadostni množini. Tu je za našo izvozno politiko odprto še vedno široko polje dela. Seveda pa bodo merodajni krogi morali uvaževati razmerna visoke pridelovalne stroške. Možnosti je več. Naj bi se dale olajšave pri davkih za vino, ki se izvozi; naj bi se dale olajšave za prevoz in končno naj bi se za izvoz vin določile posebne izvozne nagrade. Uvoz modre galice in drugih vinogradniških potrebščin je treba osvoboditi od carine. Ena k drugim bi nanese toliko, da bi nazadnje bila možna na tujem trgu uspešna konkurenca tudi proti vinom z manjšimi pridelovalnimi stroški. **F.**

Politični pregled

V zadnjih dneh ni bilo posebnih dogodkov. V Ženevi zaseda

svet Društva narodov.

ki bi imel obravnavati predvsem vprašanje narodnih manjšin v raznih državah. To vprašanje povzroča težkoče zaradi velikega nesoglasja med zastopniki posameznih držav.

Soteščan:

Grob ob zvoniku

(Povest iz sedanjosti.)

(Dalje)

«Včasih obide človeka groza», je modrovala. «Tokrat sreča človek nevidnega duha, ali ga samo občuti v svoji bližini. Kdo pa ve natanko, kakšne so te skrivnosti.»

Ivan je dvomljivo skomignil z rameni. S tem je potrdil njeno domnevanje — tako se ji je namreč dozdevalo, saj se mu je zadovoljno nasmehnila in dejala:

«Današnji ljudje, seveda, tega ne verjamejo, ker so pokvarjeni. Zveza med tem in onim svetom pa še vedno obstoji, čeprav jo tajijo. Zato ti rečem: Ivan, moli za očeta!»

Starka se je pobožno prekrizala, sklenila je roke in nadaljevala: «Tisto noč je bila strašna nevihta. V gozdu, kjer sem nabirala šentjanžveve korenine, sem sedla na vrečo in zadremala. Prebudil me je vihar, bliskalo se je in grmelo, tema je bila kakor v brlogu. Komaj sem še našla pot iz gozda.»

«Ali ste šli mimo našega kozolca?»

«Hm, prav mimo kozolca.» Vsa se je stresla ob spominu na tisto grozno pot.

«Pa niste kaj videli?» je začel poizvedovati.

«Pod kozolcem je zaškripalo, premaknila se je lestva, nato se je zabliskalo...»

«Blisk vam je pokazal pot. Od tam nimate daleč do doma.»

«Videla sem senco, ki se je ob blisku pritisnila k stebri. Grozno sem se prestrašila.»

Makedonski komite je izročil glavnemu tajništvu Društva narodov spomenico, v kateri zahteva odreditev posebne komisije, ki naj bi proučila položaj makedonskih narodnih manjšin v Grčiji in Jugoslaviji, češ, da je položaj Makedoncev v obeh državah nevzdržen. To pa ne drži, kar se tiče naše države.

V Južni Srbiji ni bolgarskih manjšin.

kar so že dokazali nepristranski učenjaki. Po izjavah z merodajnih mest je naše stališče takšno, da se mora vprašanje narodnih manjšin reševati med prizadetimi državami na podlagi enakopravnosti. Države, ki ne priznajo pravic svojim manjšinam, nimajo opravičenosti, zahtevati pravice za svoje sorojake v drugih državah.

Kakor javljajo iz Beograda, je

naša Državna hipotekarna banka dobila v Švici posojilo šest milijonov švicarskih frankov.

Posojilo se bo po izjavi direktorja Gjurića porabilo predvsem za kritje kreditov privatnih oseb, ki so se prijavele.

DOPISI

GORENJI LOGATEC. Osmo obletnico odhoda Italijanov je Sokolsko društvo proslavilo zadnjo nedeljo prav dostojno. Pri prireditvi je sodeloval pevski zbor viškega Sokola, ki je s svojim izbranim petjem zelo povzdignil razpoloženje številnega občinstva. Požrtvovalnim viškim bratom iskrena zahvala! Isti večer smo se s težkim srcem poslovili od bratov Franceta Hafnerja in Jakoba Rubnika, ki ju bomo zelo pogrešali tako v telovadnici kakor pri prosvečnem odseku. Odhajata v železniško službo v Novo mesto. Želimo jima vsi srečo! Ostanita zvesta sokolski ideji! — Kakor čujemo, je sreska davčna uprava odpovedala občini najemno pogodbo, ker se preseli v Dolenji Logatec. Davčna uprava je vendar imela pri nas zadosti lepih prostorov zastoj na razpolago. — V nedeljo bosta v Sokolskem domu zopet dve kinematografski predstavi. Film nad vse zanimivi.

HOTEDRŠICA. Vsi obiskovalci lanske prireditve našega Prostovoljnega gasilnega društva niso mogli prehvaliti izvrstne postrežbe in prisrčne zabave, katero so jim pripravili naši gasilci in domača dekleta. Zato vemo, da bomo tudi letos mogli pozdraviti obilo dragih gostov na gasilski veselici, ki se bo vršila na praznik sv. Petra in Pavla, 29. junija, v primeru slabega vremena pa naslednji dan, to je na kresno nedeljo. Posebni program bomo objavili pozneje, že zdaj pa prosimo, da se vsa sosednja društva ozirajo na našo prireditve. Na pomoč!

KANDIJA. V Kandiji je umrl stražmojster v pokoju in hišni posestnik g. Brlec. Pokojnik je kot velik original do zadnjega hodil na sprehode s svojimi kozami po tukajšnji okolici ter je ob takih prilikah zelo rad prepeval kakšne vesele narodne pesmi. Bil je član novomeškega Sokola in je imel vedno sokolsko čepico na glavi. Naroden je bil na vse mogoče časopise in je bil zvest podpornik raznih društev. Pokojnik zapušča bogato in vzorno urejeno knjižnico, s katero se poštevilo knjig ne more primerjati nobena zasebna knjižnica na Dolenjskem. Blag mu spomin!

JESENICE. (S m r t n a k o s a). Po dolgotrajni bolezni je preminul v 78. letu starosti gosp. Blaž Olifčič, zasebnik na Savi pri Jesenicah. Pokojni je bil vseskozi naprednjak in kremenit značaj ter je v najtežjih časih stal neomajno v naprednih vrstah. Edina opora in uteha je bil pokojnemu v dobi večletne bolezni poleg soproge sin Robert, znani večkratni sokolski prvak, sedaj uradnik pri poštni direkciji v Ljubljani. — V bolnici bratovske skladnice KID na Javorniku je po daljši bolezni umrl v 52. letu starosti delovodja g. Franc Ovnič. Pokojnik, tiha in mirna duša, je bil doma iz Prevalj na Koroškem. — Bodi obema ohranjen lep spomin, preostalim naše sožalje!

SODRAŽICA. V nedeljo 3. t. m. je priredila Zveza kulturnih društev iz Ljubljane predavanje o Jugoslaviji. Predavatelj g. Kravos je vzbudil z lepimi slikami naše celokupne domovine veliko zanimanje ter z lepimi predavanjem o naši državi zadovoljil gledalce, da si zopet želimo njegovega poseta. — V ponedeljek je pričel ordinirati novoimenovani okrožni zdravnik dr. Leon Mejač. Sprejemal bo stranke vsak dan od 9. do 12. dopoldne; istotako tudi člane bolniške blagajne.

LAŠKO. (S m r t n a k o s a). Po dolgotrajni bolezni je umrl tukajšnji trgovec g. Štefan Zorko

«Kakšno senco?» je želel pojasniti.

«Moško senco — človeka, ki se je skrilo, ko se je zabliskalo...»

Ivan je stal pred velikim trenutkom, pred razkritjem vzroka očetove smrti. Siloma je moral krojiti radovednost; razum mu je svetloval previdnost, ako hoče kaj dognati. Vedel je, da Jera sama najraje pripoveduje, na pogosto vpraševanje pa bi mu začela kljubovati.

«Zopet se je zabliskalo», je strahoma nadaljevala. «Senca e šinila izpod kozolca — ven v temo...»

«Pa kakšna je bila tista senca?» mu je ušlo vprašanje. «Ali je sličila komu v okolici, ki ga poznate?»

«Hm, sličila? Seveda je sličila... Tistemu razbojniku, krivičniku, oderuhu...»

«Komu, Jera?» je vprašal skoro brez sapa. «Kar naravnost ga imenujte.»

«Nekaj mi pravi, da je bil on», se je previdno umaknila. «Nič ni imel iskati pod kozolcem...»

«Kdo?» Ivan je sicer že uganil njene misli, vendar jo je hotel prisiliti, da ga imenuje s polnim imenom.

«On in nihče drugi.» Visoko je dvignila palico in zagrozila v dolino: «Grozen zločin imaš na vesti, kazen ti ne uide.»

«Pa ne mislite Gornika?» ji je pomagal izreči.

«Senca je bila taka...» je mukoma priznala.

«Čemu se bojite?» jo je mladenič pogladil po ramih. S tem se ji je hotel prikupiti ter iz-

vedeti nadaljnje podrobnosti strahovitega dogodka.

«Jera, sama sva, samo Bog naju čuje, kar govoriva. Ali bi hoteli priseči, čigava je bila tista senca, ako bi šlo za resnico pred sodiščem?»

«Boga naj kličem za pričilo!» Babnica je kriknila in prebledela, komaj je še lovila sapo.

«Ako ste ga res videli, vam ne bo težko potrditi s prisego...»

«Spomin sem slišala», je tajila v strahu pred sodiščem. «Saj pravim, da je bila tema. Morda sem se celo motila... Stara sem, gluha in slepa — nadložna reva.»

«Samí ste priznali, da je bila človekova senca...»

«Tako se mi je dozdevalo. In zaradi tega naj grem pred sodišče? Kako naj prisežem, kakšen je spomin, ki se poiavi in izgine!»

«Pomagali bi izslediti zločinca. Storili bi veliko dobro delo.»

«Pa bi morala priseči pred živim Bogom. Nikoli, Ivan! Za nobeno ceno!»

«Ako namignem sodišču, vas bo pozvalo in zaslišalo. Tedaj boste morali govoriti...»

«Izdajalec! Kakor satan Kristusa, tako si me izkušal. Poberi se, izkušnjavec!»

«Jera, o tem, da ste videli nekoga pod kozolcem, ljudje že dolgo govorijo...»

«Vsi, ki me sovražijo, ki mi hočejo škodovati. Pekel mi odpirate, dušo bi mi radi iztrgali iz telesa!» Kakor blazna se je vrgla na zemljo, na vse grlo je kričala in tolkla z rokami okrog sebe. Tolik je bil njen strah pred prisego.

v starosti 65 let. Dolga leta je g. Zorko vodil svojo trgovino vedno v malem obsegu, pa pošteno in solidno ter si pridobil ugled med svojimi tovariši in med občinstvom. Bil je odločen narodnjak tudi v onih težkih časih, ko je ležalo slovenstvo v Laškem poteptano v tla. Njegova rodbina je vzgojena v enakem narodnem in naprednem duhu. Izrekamo ji iskreno sožalje. Pokojniku blag spomin!

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. Gospod urednik, prosim, odstopite še meni malo prostora v cenjeni «Domovini». V nedeljo 10. februarja so pri nas mladeniči in dekleta vprizorili na skromnem odru v šoli «Tri ptičke» in «Čašico kave». Čeprav so naši fantje in dekleta šele prvič nastopali, vendar so izvrstno igrali. Posebno sta se izkazala kot mojstra Cvirn in Cesar. Želimo, da bi se kmalu zopet na odru pokazali in nas razveselili s svojim nastopom. Lepa hvala g. šolskemu upravitelju, ki je vodil vaje. Le žal, da je bilo to nedeljo zelo neprijetno vreme, ki je marsikoga zadržalo doma. Hvala gostom iz Slivnice, Loke pri Žusnu in Šmarja. Pogrešali smo goste iz Zibike. Tudi lepa hvala gospodu, ki je, namesto da bi se bil sam udeležil prireditve, celo s prižnice grajal prosvetno delo. Mladina naj se zaveda, da je s svojim prvim nastopom otvorila vrata prosveti v Svetoštetfanski dolini. Le tako naprej, da pokažete tudi sosedom, da se pri nas dramimo iz dolgočasnega spanja. — Pred par tedni se je tukaj ustanovilo katoliško prosvetno društvo, katerega glavno opravilo je agitacija za «Slovenskega Gospodarja». — Napredna javna ljudska knjižnica razveselivo napreduje. Do novega leta je bilo 26 članov, ko se je pa ustanovila konkurenčna knjižnica, je pristopilo še 12 novih članov, ki zelo pridno čitajo. Tudi število «Domovinarjev» je naraslo od 10 na 28. Sploh je opažati precejšnjo spremembo v naši fari. Prebivalstvo je željno štiva Zato skrbi vodstvo Javne ljudske knjižnice, da od časa do časa opremijo knjižnico z novimi knjigami. Sedaj se že nahaja okrog 350 knjig v društveni omari. Čim več nas bo, tem lepše knjige bomo dobili. V kratkem pridejo zopet nove lepe knjige.

SV. MARKO PRI PTUJU. (S m r t n a k o s a.) V ponedeljek 26. februarja je umrla zaradi otrpnjenja srca ga. Marica Rožmarinova, stara 28 let, soproga tukajšnjega gostilničarja in vinskega trgovca. Truplo pokojnice se je 28. februarja prepeljala iz Maribora k Sv. Marku, kjer je bilo ob veliki udeležbi prijateljev in znancev položeno

v prerani grob. Pokojnica je bila mirna in prijazna žena ter svojemu možu zvesta družica. Bodi ji domača zemljica lahka, mlademu vdovcu in sorodnikom pa naše globoko sožalje!

SV. EMA PRI PRISTAVI. Umril je 25. februarja g. Anton S m e h, posestnik pri Sv. Vidu za pljučno boleznijo. Usoda je hotela, da je rakev bila premajhna in da so jo morali, ko so položili umrlega v njo, povezati z verigo. Mislimo, da bi se moral mizar že malo bolj pobrigati za pravo mero, saj ne izdeluje rakev zastoj. Naj se sličen neprijeten primer ne zgodi več!

LJUTOMER. Kmetijska podružnica v Ljutomeru bo priredila s sodelovanjem Kmetijske družbe na Jožefovo 19. t. m. po osmi službi božji v dvorani Sokolskega doma v Ljutomeru predavanje o umetnih gnojilih s filmom. Predaval bo glavni tajnik Kmetijske družbe gosp. inž. Rado Lah. Film je izredno zanimiv in poučen. Ker bo prireditve prva te vrste v Ljutomeru, je želeli, da se tega predavanja, odnosno filma udeleže gospodarji in posestniki v prav obilnem številu.

SV. VID-GROBELNO. Kramarski in živinski sejem bo 14. t. m. (četrtek). Kupci in prodajalci, pridite v obilnem številu! Sejmišče tik gostilne «Narat».

MUTA OB DRAVI. Da ne boste mislili, gospod urednik, da smo pri nas že vsi zmrznili, kar, seveda, za letošnjo zimo ne bi bilo čudno, se znova oglasimo v naši priljubljeni «Domovini». Kakor drugod tako je tudi pri nas zapadel čez meter debel sneg, poleg tega pa zavladal tako hud mraz, da je Drava popolnoma zamrznila, česar se še najstarejši ljudje ne spominjajo. Na Dravi je bil tako debel led, da je bil mogoč preko nje prehod. Ponekod so celo les prevažali preko ldu. Sv. Matija je začel dobro razbijati led in veselili smo se že, da bo konec grozne zime ali Matija je najbrž obupal, ker je tako debel led. Tako smo dobili zopet hud mraz, ki pa vendarle znova popušča. — Umrli sta 10letna hči narednika g. Vajde, komandirja orožniške postaje na Muti in dveletni sinko g. Andreja Kolče, gostilničarja in trgovca na Muti. Roditeljem naše najiskrenejše sožalje! — Sestavili smo pri nas tudi salonski orkester pod vodstvom nadučitelja g. Josipa Žerbeca. Orkester dobro napreduje in in kakor slišimo, bo baje na Veliko noč nastopil

v cerkvi, česar občinstvo z največjim zanimanjem pričakuje. Gospodu nadučitelju za njegov trud najlepša hvala!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

VPRAŠANJE NAŠEGA VINOGRADNIŠTVA.

Položaj našega vinogradništva je skrajno neugoden. Dejstvo je, da še to vino, ki ga pridelamo, ne moremo spraviti v denar. Ali naj točimo naš pridelek res pod vejo in naj ga doma popijemo?

Danes smo z našim vinarstvom tako daleč prispeli, da se točijo že po naših vinorodnih krajih vnanja vina, dočim polegajo in zmružejo domača vina po naših zidanicah. Po Belokrajini se toči dalmatinsko vino, v druge kraje pa prihaja dalmatinsko in baško vino. Namesto da bi z belokranjsko železnico izvažali domača vina, vpeljujemo z njo vnanja vina.

V teh razmerah je resno pomisliti, v koliko se nam še izplača dragoceno pridelovanje vina. Po drugi strani pa s strahom opazujemo, kako nazadujejo naši nasadi. Namesto da bi jih izboljšavali z dobrim tršjem in smotreno skrbeli za boljšo bodočnost našega vinarstva, jih podsajamo z zloglasno šmarnico, ki je v zadnjem času zmešala glave baje celo posameznim veleposestnikom. Kam pa pridemo na ta način? Prav živo občutimo danes, da nam manjka vplivnih in uglednih mož, ki bi vodili naše vinogradnike po pravi poti, do pravega končnega cilja, ki ga moramo zazreti v tem, da zboljšamo s pripravimi sortami naš vinski pridelek in ga po možnosti zenačimo. V vinograd spadajo danes same dobre sorte, če nam je na tem, da bodo šla naša vina v denar.

Naše vinogradništvo se bo popravilo le z dobrimi sortami in s pravilnim kletarstvom, ki ga pri nas tudi manjka. Že pred 42 leti se je načelo vprašanje vinskih zadrug. Bilo je to leta 1887. v Belokrajini, pa smo danes

Ivan jo je pričel tolažiti. Pomagala pa ni nobena beseda, dokler se ni zarekel pri vseh svetnikih, da bo molčal kakor grob na pokopališču. Natihoma se je jezil nad svojo nepredvidnostjo, ki mu je podaljšala pot do smotra.

«Prenagilil sem se, prenagilil», se je grabil za glavo, ko je stopal navzdol proti vasi. «Babnica je brez dvoma nekoga videla, a mi ga je zatajila v strahu pred sodiščem.»

«Toda koga je videla?» Ob tem vprašanju se je ustavil ob poti nad vasio in naslonil na ograjo. «Ali je zmožen Gornik tolikega zločina?»

Pregledal je njegove korake in presodil obnašanje od očetove smrti do danes. Sosedje so se zbirali ob mrliškem odru, tolažili so in svetovali. Tudi Gornik je prišel, pokropil je in odšel. Zakaj se mu je tako mudilo?

Nehote se mu je rodila misel, vredna, da jo pretehta in preudari. Ponovno je namreč opazil, da se Gornik prilizuje materi. Njega in Francko pa prezira. Kadar se srečata, povesi glavo, nekaj zamomlja in odide. Slišal je, da Gornik — edini v Podgorju ne odobrava njegovega sklepa, ker je ostal doma ter se lotil kmetijstva. Znano mu je bilo, da neprestano zabavlja: «Dijaki, ki obesijo šolo na klin, niso dobri gospodarji.»

Pogledal je v duhu po okolici v bližnje vasi in sela. Morda bo našel tudi tam kako skrivno sled, ki bi vedla do skrivnostnega umora. Neka nevidna moč pa ga je kmalu privedla nazaj pred Gornika in nekaj mu je šepetalo: «Tukaj moraš opazovati.»

Za temelj si je položil sklep: «Ustvariti si moram priložnost, ki mi bo olajšala opazovanje. Najti hočem izgovor, s katerim bom lahko večkrat na teden stopil k Gorniku, ne da bi vzbudil pozornost.»

Spomnil se je Minke in vsega, kar mu je o nji povedala kočarica Jera. V naglici je napravil načrt, kje jo bo našel in kako se bosta sprijaznila. In ko bo vasoval pri Minki, bo opazoval očeta, meril njegove besede in sodil njegovo obnašanje.

Take priložnosti mu ni bilo treba dolgo iskati. Srečala sta se med tednom, ko je peljala deteljo na ročnem vozičku. Vprašal jo je, ali ji sme pomagati.

«Precej sem naložila», je sprejela njegovo ponudbo. «Preveč se mi je nakosilo.»

«Preveč za tako slabo pot», je prijazno popravil. «Treba bo očistiti jarke, da se bo voda odtekala ob deževju.»

«Saj se res menda nihče ne zmeni.»

Stopala sta drug ob drugem in rinila voziček. Ivan je vedno našel kako besedo in dekle mu je pametno odgovorilo. Iz oči ji je odsevalo blago srce, nežna dekliška duša. Takšen bi moral biti njegov vzor, kakršnega si je že večkrat naslikal v svoji domišljiji. Klopova Jera mu jo je pravilno ocenila.

Prišla sta do razpotja. Vedno bolj se je Ivanu razpletal jezik, toda treba mu je bilo kreniti po drugi poti, dočim je morala mladinka zaviti navzdol proti domu.

«Kako blizu sva si, pa se tako redko vidiva!» je omenil pred razhodom.

«Seveda, ker se tako nekam držiš, kakor bi bil prišel iz mesta», se je pošalila

«Preveč sva zaposlena. Oba se drživa doma ter se kratkočasiva z delom. K vam si ne upam — zaradi očeta....»

Minka je pritajeno vzdihnila in zardela. «Saj lahko prideš», je dejala. «Oče ti ne porечеjo žal besede. Res so včasih nekam čemerni, semintja pa so tudi jako dobre volje.»

«No, bom pa prišel», ji je obljubil. «Na svidenje, Minka!»

«Pa hvala, ko si mi pomagal!»

«Eh, saj ni bilo vredno», jo je zavrnil in izginil za ovinkom.

Dekletu se je prikupil prijazni mladenič in prav tako je ugajala njemu mladenka s svojim modrim vedenjem. Toda, ako je hči morilca? Samo ta misel ga je strašila: zdela se mu je kot hudobni oblak, ki zakrije blagodejno solnce.

V.

Mladina na deželi je poleti preobložena z delom in ji ne preostaja mnogo časa za vasoVANJE. Zato pa si ob nedeljah prikrajša kako uro počitka in pohiti po svojih potih.

Odkar je Stoparjev Ivan zamenjal poklic, se je odpovedal vsemu, kar bi ga bilo motilo pri kmetiskem delu. Dan si je izbral za delo in noč za počitek — samo ob nedeljah je še kaj čital, pri čemer je v senci prijetno zadrževal.

Tisto nedeljo, ko se je med tednom seznanil z Gornikovo Minko, mu ni bilo ne za čitanje ne za senco na domačem vrtnu. Izpolniti je moral dano obljubo. Sam Bog mu je naklonil to priložnost, zakaj prav tisto jutro je na poti iz cerkve nekdo modroval:

Kratke vesti

III. vinski sejem in razstava vin v Ljutomeru bosta 10. aprila 1929. Kakor prejšnja leta bo tudi ta prireditev pokazala, da se pristni ljutomerčan dobi samo v Ljutomeru. Kljub lanskemu deževju v rani jeseni so vina prav prijetnega harmoničnega okusa. To je pripisovati predvsem pozni trgatvi, ki je v ljutomerskem okraju postala že običajna. Ker so vinske zaloge zadnjega letnika posebno obilne, bo tudi izbira vina prav lahka. Gostilničarjem, vinskim trgovcem in drugim ljubiteljem dobrega vina se bo nudila ta dan najlepša prilika za nakup prvovrstnega blaga po zmerno nizkih cenah! — Podružnica Vinarskega društva za Slovenijo v Ljutomeru; predsednik Fric Zentjich.

Vinarska podružnica Ormož bo priredila 17. t. m. dva vinogradniška tečaja, kjer se bo v glavnem obravnavala rez po vinarjem nadzorniku g. Zupanču. Zbirališče ob 8. uri v Ivanjkovski dvorani, ob 14. uri pa v gostilni v Jeruzalemu. Ker je veliko t. t. pezeblo, bo rez najglavnejši posel. Pridite torej vsi vinogradniki in viničarji!

DOMAČE NOVOSTI

Vladni predsednik ozdravel. Predsednik vlade general Živkovič, ki je bil zadnje dni bolan, je zopet ozdravel in je prišel v ponedeljek prvič zopet v svoj kabinet.

Zaprisega ljubljanskega župana. V ponedeljek sta bila na kratki svečani seji zaprisežena novoimenovani župan ljubljanski g. Dinko Puc in novoimenovani občinski svet. Zaprisego je izvršil veliki župan ljubljanski g. dr. Vodopivec.

Poziv vpokojenim rudarjem. Rudarsko glavarstvo v Ljubljani poziva vse rudarje vpokojence, katerim so bile že priznane pokojnine od sedaj v kraljevini Italiji se nahajajočih bratovskih skladnic, pozneje pa radi bivanja v kraljevini SHS ustavljene, da mu čimprej javijo ime, bivališče, kraj in leto rojstva, ime bratovske skladnice, dobo članstva, dekret priznanja, znesek in čas ustavitve pokojnine. Rudarsko glavarstvo bo na podlagi čl. 27. in 29. nettunskih konvencij posredovalo, da se izplačajo zaostanki in nadaljnji obroki redno izplačujejo.

Nov odvetnik. Dne 1. t. m. je položil odvetniški izpit s prav dobrim uspehom g. dr. Ivo Potokar in bo v najkrajšem času otvoril svojo odvetniško pisarno v Kamniku. Iskrene čestitke!

Duhovniki za jugoslovenske naselbine v Kanadi. Kakor nam javlja izseljenški komisariat v Zagrebu, je minister za socialno politiko dovolil, da se na željo naših naselbin v Kanadi, odpeljeta iz stare domovine v Kanado en duhovnik katoliške in en duhovnik pravoslavne vere ter da se v to svrhu določi primeren prispevek izseljenškega fonda. Te dni je odpotoval v Kanado duhovnik Mihajlo Popovič iz samostana Sv. Romana, kmalu nato pa je odpotoval katoliški duhovnik Zvonimir Mandurič v našo naselbino v Ontariju.

Mariborskim dobrovoljcem! Po zakonu o dobrovoljcih je upravičen samo g. minister vojske in mornarice za izdajo dobrovoljskih legitimacij. Vsi tisti, ki ste meni svojčas poslali prošnje za priznanje dobrovoljstva in do sedaj še niste prejeli rešitve, vložite v zmislu člena 1., drugi odstavek. zakona o dobrovoljcih, in v smislu člena 1., točka 5., pravilnika za izvrševanje zakona o dobrovoljcih, najkasneje do 24. t. m. zadevno prošnjo na ministrstvo vojske in mornarice. V prošnji navedite: 1. dan, mesec in leto rojstva; 2. ali ste pisмени; 3. čigav državljan ste sedaj; 4. ali ste bili med delovanjem naš ali inozemski državljan; 5. razložiti morate vse delovanje, po katerem uveljavljate pravico do dobrovoljstva. Če mogoče, na vedite čas, ko se je to godilo (dan, mesec in leto) in okolnosti, v katerih je to bilo, ime starejšine, pri katerem je to bilo, in s katerim ste delovali. Če ste bili v bojih, navedite, v katerih bojih, čas in kraj kakor tudi starejšino, odnosno tovariše, ki so bili takrat skupno z Vami in ki morajo potrditi Vaše navedbe. (Obširna navodila so objavljena v «Uradnem listu» št. 93 in 118 iz leta 1928.) — Divizijski general v p. Rudolf Maister.

Slovenci v Ameriki. V kraju White Valaj je hripa, kateri se je pridružila pljučnica, pobrala Janeza Polha. Pokojnik je zapustil ženo in tri otroke. Doma je bil na Notranjskem. — Iz iste naselbine je brez sledu izginil Blaž Ahačič, ki je vzel z doma precejšnjo vsoto denarja. Bolehal je že delj časa za hudo notranjo boleznijo in ni izključeno, da se mu je omračil um. Star je bil okoli 55 let. — V kraju Conemaugh je umrl Matija Šergan. Pokojnik je bil rojen leta 1877. v vasi

Velo (fara Sv. Jedert nad Laškim). V Ameriki je bival 22 let. — V kraju Canon City (država Colorado) je izdihnil France Levstik. Bolehal je že skoro leto dni. Pokojnik je bil doma iz Ponikve (fara Dobrepolje na Dolenjskem). Zapustil je ženo in sedem nepreskrbljenih otrok. — V istem kraju si je Franc Boben zlomil nogo. Nesreča se je pripetila v rudniku in samo naključju se ima Boben zahvaliti, da je ušel smrti. — V Waukeganu (država Illinois) je umrl 25letni Franc Jereb. Pokojnik je bil član ameriškega Slovenskega Sokola in raznih drugih društev. — V Steeltonu se je ponesrečila štirinajstletna deklica slovenskih staršev Marjeta Matkovičeva, ki je pod stoječim tovornim vlakom nameravala priti preko. V tem trenutku pa je potegnil vlak in nesrečni deklici so kolesa odrezala desno nogo. — V Clevelandu je preminula Neža Otička, bivša uslužbenka tamkajšnjega lista «Ameriška Domovina», v starosti 64 let. Rodom je bila od Sv. Križa na Dolenjskem. Prav tam je umrla tudi Kristina Trinkova, rojena Mohorčičeva, v starosti 22 let. Rojena je bila v Clevelandu, kjer zapuščja soproga in malega otročička ter očeta in mater.

Gozdovniki v Ptujju. V nedeljo 10. t. m. ob ¼10. uri bo v Mladiki IV. rodov zbor. Ker se zbora udeležita tudi župni načelnik Beli Lisjak in Črni Ris, prosim za polnoštevilno udeležbo vseh članov. Z modrim nebom! Hrabro Srce, vodnik.

Smrt kmečkega barona. Zadnjega februarja je umrl v Kapli pri Št. Juriju ob Taboru bivši baron g. Gustav Wittenbach. Njegov oče se je preselil pred kakimi 50 leti iz Nemčije v Savinjsko dolino, kjer je kupil znano posestvo in graščino Ostrico nad Št. Jurijem. Pozneje je dokupil še posestvo in grad Burgstall na Vranskem in veleposestvo v Kapli. Vsa tri posestva je razdelil med svoje tri sinove, pri čemer je na Gustava kot najmlajšega odpadlo posestvo v Kapli. Mladi baron se je z vnemo osebno posvetil svojemu posestvu. Že pred vojno se je v nasprotju z drugim nemškim plemstvom, naseljenim v naših krajih, docela prilagodil našim razmeram in se sprijaznil z okolico, v kateri je živel. Zato je postal daleč naokrog splošno priljubljen in spoštovan. Bil je pošten, značajan in srčno dober. Pomagal je v stiski kjerkoli in komurkoli je mogel. Dolga leta je bil član šentjurskega občinskega odbora. V domači vasi pa je pomagal ustanoviti

Jos. Kostanjevec:

Iz nekdanjih dni

(Dalje)

Oba sta obljubila.

Pozno v noč so še sedeli skupaj. Bila je neka vez med njimi, neka skupnost, da niso mogli narazen. Sama poštenost in ljubezen je sijala iz njih oči, kakor bi bili vsi še sami otroci. Pa so se tisti večer poročili razni načrti, ki so se začeli izvrševati pozneje po potrebi in nujnosti in ki so v dobi kratkih let vsi okolico gospodarstveno bistveno izpremenili in povzdignili. In to je pripomoglo tudi do višjega duševnega razvoja ljudstva.

V mesečini se je svetil sivi Čaven, v Mačjem kotu so se vzgajali vremenski bliski, a v ozadiju je prisluškoval očak Nanos, o čem vsem da se menijo njegovi manjši tovariši, kakšne nočne pozdrave mu pošiljajo iz nižine njive in travniki, vrtovi in vinogradi. In bleščala je njegova častljiva pleša, kakor bi bila posuta s srebrom in svetlimi biseri...

Kaj pa ti, Pavel nad Planino? Čudno zamisljeno zreš tja čez sivi Kras, tja dalje proti morju in doli proti jugu. Ali že sedaj slutiš, kakšni valovi bodo v bližnji bodočnosti preplavili to belo nedotaknjeno kamenje, napolnili te s slavci naseljene dole in dolinice? Že sedaj vidiš potniške vozove domačinov, napolnjene s pohištvom, premikajoče se s teh solčnih tal bog ve kam v nove, nepoznane kraje. Vidiš solze težkega poslavljanja, slišiš vzdihne tesnih prsi, opazuješ omahovanje nog, ki se obotavljajo in nikakor ne umejo, kako

da morajo zapustiti ta nekdanj njhova sveta tla, to njih s srčno krvjo poroščeno last...

...

V nedeljo popoldne je stopal Ivan proti Repičevemu posestvu in hiši, ki je bila oddaljena od njegovega doma komaj pol ure hoda. Visko je še stalo solnce, rahel vetrč je zibal listje ob potu zasajenega sadnega drevja, ki je obrobljalo v bujnem zelenju se nahajajoče vinograde. Po očiščenem jarku je šumela bistra voda in gori proti ovinku so zablestele vitke akacije v vsej svoji pomladni krasoti, zadehtelo je njih belo cvetje, vsipalo se na mimoidočega popotnika, da je nehote dvignil prej sklonjeno glavo in začudeno zrl na vso to prelestnost domače grude.

«Kako si lepa, domačija!» je vzkliknil iz dna svojega srca. «Kakor kraljevska nevesta iz devete dežele, ki deli svoje darove vsem, ki si jih poželijo, bogatim, revnim, nizkim, visokim in betežnim. Še nikdar nisem tega občutil tako globoko kakor danes. Kje tiči vzrok? Ali je šlo v prejšnjih časih vse mimo mene, kakor mimo slepca? Ali sem bil gluha za to šelestenje, za to pripovedovanje iz sleherne bilke, za to praznično pozdravljanje od vseh strani? Ali je res prej potrebna žalost in prevara srca, da se šele potem sname mrena s tvojih oči, da izpregledajo jasno in hvaležno? O, sedaj razumem naenkrat vse, kar je bilo tako dolgo zakrito v moji notranjščini! Šele sedaj resnično vidim vso tvojo lepoto, domovina!»

V akacijah je šumelo, cvetje je duhtelo in se vsipalo na njegovo odkrito glavo, od ne-

kod so hipoma prileteli ptice, posedle po vejah in zapele. Ivan je obstal in poslušal, ni se gnil. Pokleknil bi bil, objel in poljubil vsako bil in rastlinico.

Konec ovinka je zagledal Repičevo hišo. Pospešil je korake, da popravi, kar je zamudil v svojih sanjah. Repič je stal na pragu, že od daleč je z rokami pozdravljaj prihajajočega in mu stopil nasproti.

«Pozdravljen, Ivan!» je dejal. «Najprej stopi z mano na kupico vina, da se okreпчаš, a potem si ogledava moje siromaštvo vsevprek!»

Stisnila sta si roke in odšla v hišo. Že čez nekoliko hipov sta bila zopet zunaj. Najprej je vedel Repič svojega gosta v gospodarško poslojje nasproti hiše. V spodnjem velikem prostoru so stali razni kmetiški stroji, stari, novi in najnovejši. Več je bilo med njimi takšnih, da jih Ivan dozdaj še ni poznal. Mavrič jih ni potreboval, zato jih ni imel. Ivana je vse zanimalo. Čudil se je vsem Repičevim napravam, izpraševal, semtertja kaj zabeležil in natančno ogledal. V tej kratki urici ogleda je pridobil več kakor v bogve koliko dneh zasebnega študija. Odtod sta šla v hlev. Bil je prostoren, moderno urejen, visok, svetel in čist, da se ni bala noga prestopiti praga. Povsod sveža stelja, v razpredeljenih prostorih skrbno negovana goveja živina, v posebnem oddelku štirje konji, dva težka za prevažanje tovorov in poljskih pridelkov, za delo na polju, gozdu in travnikih, dva vitkejša za nagle vožnje. Vsi štirje so se svetili, oči so bile bistre in vsaka kretnja živahna. Zadaj proti nasprotnem izhodu so

Gasilno društvo, v katerem je požrtvovalno opravljali razne funkcije, zlasti pa blagajniške posle. Pokojni baron Wittenbach je na ta način tesno zrasedel z zemljo, na kateri je živel. Bodi mu blag spomin!

* **Slovenska pesmarica, zbirka najpriljubljenejših narodnih in umetnih slovenskih pesmi.** Založila Gorišek & Leskovšek, Celje. Cena 40 Din. Nekdanja dr. Razlagova pesmarica se je med Slovenci tako omilila, da je sestavil pokojni Ivan Železnikar že tretjo izdajo pod naslovom «Nova pesmarica», a ko je tudi ta pošla, je izšla l. 1910. «Slovenska pesmarica», ki pa je tudi izginila s knjižnega trga. Dobre zbirke slovenskih pesmi, narodnih in umetnih, pa naše ljudstvo pogreša, zato je bilo opetovano slišati povpraševanje po pesmaricah. Ta sedanja izdaja, ki smo jo krstili za «Slovensko pesmarico», naj bi izpolnila to vrzel. Naša pesmarica pa ni samo po izdaji nova, temveč tudi zelo izpolnjena. Predstojajoč zbirko je torej poklicala na dan naša domača potreba in splošna želja. Marsikom je znan napev bodisi narodne ali umetne naše pesmi, toda besedila ne zna. Nova pesmarica bo dobro došla tudi pevskim zborom, posebno na deželi, ki ne morejo imeti v evidenci vseh skladb, a v pesmarici najdejo pod vsako pesmico zabeleženo, kdo jo je uglasbil in kje je dotično skladbo dobil. Nekatere dolgovazne pesmi so se glede na prostor skrčile na glavno vsebino, ker vseh kitic izpeti navadno sploh ni mogoče, temveč se največkrat pojejo le začetne in zaključne kitice. Seve se je skrčilo, oziroma izpuščalo le tam, kjer ni nepretrgane smiselne zveze med začetkom in koncem pesmi. Ako se pri kateri knjigi o izdajanju poudarja, da bi ne smela biti nobena hiša brez nje, lahko to naglašamo pri naši «Slovenski pesmarici». Vsaj vsebuje pesmi za vse stanove in prilike: od pesmic, s katerimi uspava mamica svoje dete v zibel, do nagrobnic.

* **Velik prispevek za otroško bolnico v Mariboru.** Na občnem zboru Društva za ustanovitev otroške bolnice v Mariboru, kateremu predseduje dr. Marinič, je javila blagajničarka gospa dr. Lipoldova, da je nabralo društvo doslej za to dobrodelno stvar že 20.000 Din. V novi zbor društva je bila izvoljena za predsednico ga. Majstrova, za podpredsednika pa dr. Marinič.

* **Pobijanje trahoma v Prekmurju.** Medmurje in Prekmurje sta po trahomu najbolj okužena

kraja. Nobene mere, ki se tu podvzamejo za pobijanje te bolezni, niso preostre. Zato je pozdravljati iniciativo dr. Gregorca, ki je izvršil na gimnaziji in v dijaškem domu «Martinišče» v Murski Soboti pregled učencev in zdravstvenih razmer, v katerih žive, ter ugotovil pri učencih devet primerov, od katerih so bili trije takšni, da zahtevajo takojšnje nege v bolnico. Tudi zdravstvene razmere, v katerih dijaštvo živi, so vse prej kakor pa vzorne.

* **Nenadna smrt vzornega mladeniča.** Dne 4. t. m. je umrl v Žužemberku Joško Šušteršič, edini sin znanega gostilničarja. Pokojnik je bil duša in početnik vsakega pokreta v Žužemberku. Nekomahljivo je dolga leta stal v vrstah Sokolstva. Društvu v Žužemberku je bil odličen načelnik in telovadec. Žužemberško gasilno društvo je izgubilo z njim svojega poveljnika, svojega vodjo. Še drugi so, ki žalujejo ob odprtem grobu. Žalujejo ob nenadomestni izgubi mladega 25letnega moža dramski odsek in pevski zbor, mnogoštevilni prijatelji in znanci. Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje. Blag in časten bodi Jošku spomin!

* **Prilobnja številka «Skovirja»** bo izšla v soboto. Ali ste že naročili edini slovenski šaljni časopis «Skovir», ki stane za čert leta le 10 Din?

* **Izgubljen kovčeg.** Dne 1. t. m. se je peljal posestnik Simon Kompas iz Dobrne pri Celju z avtobusom v Vojnik. Svoj kovčeg je oddal na avtobusovo streho. Ko pa je prišel v Vojnik, kovčega ni bilo več na mestu. Očividno je padel med vožnjo na cesto in ga je pobral neznan najditelj. V kovčegu so se nahajale štiri ženske obleke, nekaj perila, zlata dolga verižica z lornjonom in obrtni list za Kompasovo trgovino.

* **Zagonetna sova iz Moskve.** Na dvorišče neke gostilne v Starem Bečuju se je spustila te dni najbrže zaradi velike utrujenosti sova izredne velikosti. Ker se ni mogla več dvigniti, jo je vjel neki kme. Na veliko začudenje je pa opazil, da ima sova na levi nogi verižico, široko poldrugi centimeter, z napisom: «Bjun, Moskva, 604 D». Sovo je prevzela tamkajšnja policija, ki skuša rešiti zagonetni žig. Domneva se, da je ptica pobegnila iz moskovskega živalskega vrta.

* **Smrtna nesreča dveh slovenskih vojakov.** Pred dnevi sta našla v Valandovem tragično smrt dva slovenska vojaka. Rado Povadija in Mirko Belec, doma od Sv. Martina na Muri. Bila sta

skupno s podnadrednikom Miletom Momčilovičem na straži v bližini Valandovega. Na straži so si preganjali dolgočasje z demontažo neke stare granate. Ko so hoteli odstraniti vžigalnik, je granata nenadoma eksplodirala. Povadija in Belca je granata dobesedno raztrgala, Momčilović pa je dobil tako težke poškodbe, da je med prevozom v bolnico izdihnil. Tragična smrt je izzvala med prebivalstvom splošno sočutje.

* **Na prevozu v bolnico izdihnil.** K posestniku Francetu Drobničju v Veliki Stari vasi pri Grosupljem je prišel nedavno kot popotnik revež 73-letni delavec Ivan Mlakar, doma iz Krškega, in prosil da ga vzamejo pod krov. Starec se je Drobničjevim zasmilil, zato so mu dovolili prenočišče ter mu tudi posregli. Naslednje dni pa je pričel Mlakar tožiti o bolečinah v trebuhu in črevih. Ker se je njegovo stanje poslabšalo, je Drobnič izposloval pri občinskem uradu v Grosupljem, da ga sme prepeljati v splošno bolnico v Ljubljani. Drobničjevi so bolnika naložili na voz, kjer so mu pripravili ležišče, a ko so se s sanmi pripeljali do bolnice, je bil bolnik že mrtev.

* **Sižna burja nad vzhodnim Jadranom.** Močna burja, ki že nekaj dni divja na vzhodni jadranski obali, je zahtevala več človeških žrtev. Nedaleč od Reggia je vihar prevrnil ribiški čoln, pri čemer so trije ribiči vtornili. V Bariju je vihar vrgel mornarja s krova in ga kljub prizadevanju ni bilo mogoče rešiti.

* **Huda nesreča med rojaki v Ameriki.** Februarja se je poročil v Detroitu, velikem ameriškem industrijskem mestu, g. Janez Adamič z gdč. Gertrudo Travnikarjevo. Nevestini roditelji živijo izven mesta blizu farm, kjer imajo svoj dom. Zato se je tudi poroka vršila v starem farmarskem poslopju. Stavba je imela dvoje nadstropij: v prvem so bile mize za goste, v drugem pa plesna dvorana. Na poroko so Travnikarjevi povabili okoli 200 gostov, večinoma Slovencev. Med povabljenec je bilo tudi okoli 50 otrok. Zabava je potekala zelo animirano, gostje so bili židane volje. Toda nesreča ne počiva nikoli. Okoli polnoči je odšel del svatov v zgornjo dvorano, da nevesti po starem običaju sname venec z glave. Nevesta je stopila sredi dvorane, toda ko so ji hoteli sneti venec, je votlo zahreščalo, tla so se udrla in vsi gostje so padli v pritličje na ostale goste. Istočasno so se potrgale tudi električne žice in vsa hiša je bila hipoma v temi. To je

bili svinjščaki. Veselje je bilo gledati te živali, videti je bilo, kako so za pravilno oskrbovanje hvaležne svojemu gospodarju, ki jih je mimogrede pogladil. Gledale so za njim, strigle z ušesi, migale z repi in veselo prhale. Za temi hlevi na ograjenem obsežnem prostoru so bili moderno urejeni in opremljeni kurniki, kjer so bile samo čistokrvne kokoši štajerske pasme, znane hvaležne jajčarice. Repič ni hotel imeti še drugih pasem, ker je težko nadzirati, da bi se preveč ne pomešale, kakor je rekel. Z vso svojo «živalsko zalogo» (kakor je imenoval svoje živalske oddelke) je bil popolnoma zadovoljen, le redkokedaj se je mednje naselila mimogrede kaka lažja bolezen. Ko je Ivanu vse to razkazoval, se je zrcalila velika zadovoljnost na njegovem obrazu in vsaka njegova kretnja je bila živahna in neprisiljena. Ivan je strmel, pri njih doma je bilo sicer tudi vse v najlepšem redu, a ni bilo tako obsežno in tudi ne tako strokovnjaško opremljeno. — Ko sta si ogledala vse to, je povabil Repič Ivana, da si ogleda še njegove vinograde. Krenila sta po poti v reber in čez nekoliko časa zavila na desno. Tu so se začneli. Po ozkih stezah sta skoro plezala med vrstami plemenitega trsja. Trte so bile polne, grozdje je vprav cvetelo, vse naokoli se je bleščalo, da je skoro jemalo vid, vse je dehtelo in pelo. Bilo je že precej pozno, ko sta se vrnila domov k Repičju. Miza v veliki sobi je bila že pogrnjena, nasproti jima je prišla Repičjeva žena Terezija in hči Tilka, čedna in vitka plavolaska, ter njegov sin Andrej, širokopleč in močan dečko, ki se je bil vrnil prošle jesen od vojakov iz Trsta.

Izza oglja se je prikazal Batič. Pozdravili so se kakor stari znanci, lahko in prizrčno. Repička jih je takoj povabila, da sedejo za mizo in je vsakemu odkazala svoj prostor. Posedli so vsi razen nje in Tilke, ki ji je morala pomagati v kuhinji. Kmalu so bili na mizi prvi letošnji ocvrti piščanci in prva mlada solata, v brušenih steklenicah je blestel pristni silvanec kakor zadnjič pri Mavriču. In še se je marsikaj vrstilo za tem. Repička ni bila skopa, dajala je z obema rokama in je bila ponosna, ako so gosti hvalili njeno dobro kuhinjo. Za hišo so se slišali glasovi, glasni in razposajeni. Repičjevi delavci in hlapec Tone so igrali na kroglo kakor navadno vsako nedeljo in praznik popoldne.

«Mati,» je zaklical Repič ženi, «zanesi nekaj pijače in kruha tudi delavcem za hišo. Iz takšnih snovi so kakor mi in ne bo jim škodilo. Jutri bodo zato boljše poprijeli.»

Repička je to že vnaprej vedela in je imela steklenice na kuhinjski omari napolnjene. Takoj sta jih s Tilko odnesli in postavili na staro kamenito mizo za hišo, okoli katere so v lepah davnih časih radi posedali ob prostih urah vsi predniki in prednice rodovine Repičeve. Kmalu je tamkaj zavladao še vselejše razpoloženje, krogle so odletale višje in nazadnje se je začela celo naša pesem, ne posebno ubrana, a zato prihajajoča neposredno iz lepe misli.

Soľnce se je nagibalo k zatonu, vsa soba je bila prepluta z njegovimi zlatimi žarki.

Počasi so se ti žarki dvigali od tal višje po stenah, naenkrat se za hipec prikazali celo v kotu ob stropu, zatrepetali v zadnji pozdrav ter izginili. Šipe na oknih so pobledele, v sobi je nastal prijeten polumrak, ki je hkratu zanesel v družbo nekaj čudovito mehkega, neko pesem iz davnih, prehitro minulih časov. Vsak je bil vtopljen v svoje misli. Pogov po katerih poljanah so se izprehajale, bogve po katerih temnih lesovih in logih ob žuborečih studencih in potokih so iskale lepih spominov, po katerih vrtovih, oknih in verandah davno odcvetelih cvetic. Vse je bilo tako blizu, vse tako silno daleč! Kakor začarani so sedeli vsi, puhali iz cigaret in smotk dimove oblacke proti stropu in molčali. Semtertja se je iztegnila roka po čaši, tlo in z vso veliko spoštljivostjo jo dvignila proti ustom in nagnila. Za njo druga in tretja in četrta roka...

Tilka je hotela prinesiti luč.

«Pusti,» je dejal Repič, «ni še potreba, preudobno se sedi tako. Sedaj je čas za vse kaj drugega, kajne, Ivan?»

Ivan je razumel.

«Ob takšnem-le času so nam babice pripovedovale pravljice,» je dejal. «Ogenj je umiral na ognjišču, otroci smo se tiščali v ozadju na klopi drug pri drugem in poslušali poslušali z odprtimi usti in srci. In navadno nas je noč potem zazibala v sanje, kakršne se sanjajo samo v mladih letih. Ali ne bi si tudi mi danes nekaj povedali? Vsak svojo pravljico, pol resnično, pol izmišljeno, pravljico iz lastnega življenja?»

splošno paniko še povečalo. Začuli so se obupni klici na pomoč ter bolestno stokanje ranjenih gostov. O nesreči je bila takoj obveščena rešilna postaja, ki je naglo pričela z reševalno akcijo. Izpod ruševin so potegnili ranjence, ki so bili prepeljani v bolnico. Pri nesreči je bilo težko poškodovanih pet gostov. Najteže je bil od rojakov ranjen Alojzij Podobnikar, ki si je zlomil sedem reber, dobil pa je tudi težko poškodbo na glavi in po rokah. Nevestina teta Travnikarjeva si je zlomila več reber in poškodovala na glavi. Marija Kasunova si je zlomila levo nogo ter dobila težke poškodbe po životu. Marija Persoglevia je morala v bolnico zaradi težke hrbtnične poškodbe. Nevestina sestrična Ivanka Travnikarjeva si je poškodovala pri padcu obe nogi. Josip Travnikar si je prerezal žile na desni roki, Agneza Culičeva si je zmečkala nos. Poškodovani in ranjeni so bili od rojakov tudi Marija Ropova, Roza Vihteličeva, Franc Poznič, Ana Cankarjeva in Fran Gaber. Res sreča v nesreči je bila, da stavba ni bila visoka in da so gostje padli samo par metrov globoko, sicer bi katastrofa zahtevala človeške žrtve.

*** Kap jo je zadela.** Te dni se je zgodil v Št. Juriju pri Litiji tragičen primer nagle smrti. Ko je vstala zarana ga. Ljudmila Damjanova, posestnikova žena, in je hotela po poslu, ji je postalo nenadoma slabo, da se je zgrudila na tla. Vsaka pomoč je bila zaman, mlada žena je umrla za kapjo. Pokojnica je bila v vsej okolici na najboljšem glasu in povsod zelo čislana. Njena tragična smrt, ki jo je zadela v 32. letu starosti, je vzbudila v vsej okolici globoko sočuvstvanje s težko prizadeto družino Damjanovo. Svojemu možu je pokojnica zapustila štiri otročičke, od katerih najstarejši obiskuje komaj prvi razred.

*** 25 ljudi umrlo od gladi.** Vas Zavalje v Liki je bila odrezana od sveta od 11. do 24. februarja. Po 13 dneh je bil obnovljen najprej poštni promet, ki so ga opravliali sli seveda peš. V Karlovec so pred dnevi prišle vesti o strašni bedi, ki je zavlada v tej zakotni in zapuščeni vasi. Snega je zapadlo toliko, da so se pod njim udirale strehe in se je porušilo mnogo hiš. Zmanjkalo je hrane za ljudi in živino. Od boleznj, ki se je pojavila pri sfradajočih vaščanih, jih je umrlo 25. Občina je brez sredstev, ker je imela nesrečo, da je nastala kot občinskega blagajnika zaporedoma dva brezvestna, ki sta poneverila velike vsote iz občinske blagajne.

*** Preprečena smrtna nesreča.** Ko je neki kmetski voznik po strmem bregu proti šoli v Toplicah pri Zagorju zapeljal težko obložen voz lesa, je popustila zavora in z bliskovito naglico je švignil voz po zasneženem bregu in tiščal

konje pred seboj. Tik pred njimi je vodil neki oče dva dečka v otroški vrtec. Eden dečkov se je stisnil k leseni ograji, drugega je pa oče v skrajnem trenutku potegnil izpred konj ter rešil gotove nesreče njega kakor tudi sebe z divjim begom.

*** Smrtna nesreča.** Te dni se je v Trbovljah smrtno ponesrečil 50letni delavec Ivan Medvešek in le komaj je ušel smrti njegov tovariš Repovš. Po rovu sta porivala prazen voziček na šalo, ki naj bi ga spravila v globočino. Pri tem delu pa nista bila zadosti previdna, ker nista poprej pogledala, ako je šala že pripravljena. Voziček je zagrmel v globočino kakih 50 m globoko in z njim tudi ponesrečni Medvešek. Repovš pa se je v zadnjem trenutku ujel za neko travertino in si s tem rešil življenje. Pri padcu si je Medvešek popolnoma razbil glavo in si polomil ude. Bil je takoj mrtev.

*** Morda meteor.** Na Lancovem ob savskem mostu so te dni zaslišali delavci lesnega trgovca Muleja čuden šum. Radovedni so vsi začeli gledati po nebesnem svodu in so ugledali visoko v zraku nad Taleži pod Jelovico pojav nekega čudnega predmeta, ki mu je bilo videti, da naglo pada proti zemlji. Domnevali so, da je bilo morda letalo. Ko je predmet izginil daleč za gozdom, je sledila močna detonacija. Delavci so o tem pojavu takoj obvestili orožniško postajo. V spremstvu domačinov so se orožniki podali v smer, kjer so domnevali najti razbito letalo. Toda vse njihovo raziskovanje je zaenkrat bilo brez uspeha. Detonacijo so baje slišali tudi v Kolnici. Vršijo se poizvedovanja, kdo vse je še videl nepojasneni pojav in slišal detonacijo. Če se je ponesrečil aeroplan, bo gotovo mogoče dobiti sledi, čim odkopni sneg. Nekateri so mnenja, da je bil morda meteor.

*** Smrt zaradi zastrupljenja krvi.** Iz Izlak pri Zagorju poročajo: Te dni so tam pokopali 35letno rudarjevo vdovo Frančiško Brvarjevo, posestnico v Peklu pri Izlakah. Nenadna smrt priljubljene žene je občinstvo presenetila. Nedavno je namreč Brvarjeva nenadoma spovila, kar ni ostalo prikrilo. Orožništvo je uvedlo preiskavo. Med tem časom pa je nesrečna žena umrla za zastrupljenjem krvi.

*** Dve mladi ženi v plamenih.** Pri Sv. Križu pri Trstu je te dni gospodinja Marija Tencetova, stara 22 let, stopila k ognjišču, da zakuri, ker ji

RADIO-APARATE

in vse sestavne dele z navodili si nabavite najugodnejše pri Elektroindustriji **BERGODAC Comp.** LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6 105

je ogenj skoro ugasnil. Drva pa niso hotela goret. Pomagala si je s petrolejem, ki ga je parkrat polila na drva. Storila je to mogoče že večkrat, ne da bi se kaj pripetilo, sedaj pa je plamen švignil kvišku ter zajel nesrečno gospodinjjo. Sorodnica, ki se je v usodnem trenutku nahajala pri nji, jo je hotela rešiti iz ognja, toda plamen se je oprjel tudi nje in tako sta obe goreli. Kričali sta skozi okno na pomoč. Prihitali so ljudje in storili, kar je bilo mogoče. Pozneje so obe odpeljali v tržaško bolnico, kjer je Marija takoj umrla, sorodnica pa malo kasneje.

*** Smrt pod vlakom.** Na progi med Preserjem in Notranjimi Goricami se je te dni ponoči pripetila huda nesreča, katere žrtev je postal mesar Jakob Bučar, doma z Rakeka. Moža so našli zjutraj progovni delavci razmesarjenega poleg proge. Pokojni Bučar je bil zadnje dni v ljubljanski splošni bolnici, odkoder je bil odpuščen. Zadržal se je še malo v Ljubljani. Ni še znano, ali se je za povratek domov vsedel na vlak že v mestu ali pa je morda obiskal v okolici Brezovice kakega znanca in šele tam stopil na vlak ter nato morda po nesrečnem naključju padel pod kolesje. Prav verjetno je, da je nameraval ponoči ali zjutraj zarana prehoditi progo do Preserji, pa ga je spotoma dohitel vlak ter ga usmrtil.

*** Zagonetna smrt prevžitkarja.** Prevžitkar France Ocvirk iz Slavise vasi pri Jurkloštru je 20. februarja popoldne delal na domači parni. Od tedaj naprej so ga ljudje pogrešali. Šele 27. februarja so ga ljudje našli ob neki stezi zmraznjene v snegu. Nad desnim očesom je imel malenkostno rano. Vzbudil se je sum, da Ocvirk ni umrl na tem mestu, temveč da je bil tja prenešen že mrtev. Sum se je obrnil proti domačim, ki so s prevžitkarjem živeli v večnih prepirih in pravadah. Na parni so našli tudi nekaj krvavih madežev, na mrtvečevem sukniču pa seno, kar vse je sum le še utrdilo. Končno so orožniki prijeli posestnika na Ocvirkovem domu in ga oddali v zapore okrajnega sodišča v Laškem. Komisija na mrtvecu baje ni mogla ugotoviti nobenih znakov nasilne smrti in tudi aretirane odločno zanika vsako krivdo, vendar se poizvedbe nadaljujejo.

*** Okovi kaznjencev odpravljani.** V mariborski moški kaznilnici je nad sto kaznjencev muslimanov iz južnih krajev naše države, ki so bili semkaj prestavljeni zaradi prenapoljenosti srbskih kaznilnic. Obsojeni so bili pretežno na 15 do 20letno težko ječo, združeno s težkimi ali lahki okovi, ki so jim jih smeli odvzeti samo med hudo boleznijo. Nekateri teh jetnikov so bili pomiloščeni okovov že v prvih letih bivanja v Mariboru. Štirideset pa jih je ostalo vkovanih v železje. Te dni je napočil tudi zanje dan odre-

«Prav tako», je pritrdil Repič. «Toda začetni moraš ti, Ivan. Morda ne bo treba potem danes nam nadaljevati.»

Ivan je potegnil z roko po čelu in rekel: «Dobro, toda moja pravljica bo popolnoma vsakdanja, ne vem, ako vas bo zanimala. Pa naj začnem!»

Govoril je tiho, skoro razločno. Videlo se je, da mu beseda noče prav iz grla, kakor bi bilo vse prisiljeno. Toda kmalu se je razvnel, okornost je izginila, vse je pričalo, da je že davno sililo na dan, kar je tako globoko ležalo v srcu:

«Ko sem dovršil domačo šolo, sem odšel na gimnazijo v Gorico, kakor vam je vsem znano. Ves vesel in ožarjen sem se poslavljaval od domačih krajev, bil sem prepričan, da je bodočnost moja. Bilo je že nekaj resnega v meni, nekaj, kar je prišlo Bog ve odkod in me je spremljalo po vseh mojih potih. Najrajši sem bil sam, sam s svojimi mislimi in načrti. V Gorici sem bil pred tem samo enkrat, in sicer mimogrede, ko sva šla z materjo prvič na Sveto Goro. Bil sem star komaj šest let in le nejasni vtisi so mi ostali od te poti. Toda ko sem se na novem svojem potu vozil po tistih krajih, je vse v meni oživel. zdelo se mi je, kakor da gledam same stare znance, ki se nisem od njih ločil nikoli. Vse vasí so mi bile znane, vsi griči in oddaleč me po-

zdravljajoči sivi velikani na severu. Mati me je spremljala, čudila se je mojemu spominu in opazil sem, da je bila vesela in zadovoljna. «Ali vidiš onole cerkev na levem holmu?» me je vprašala. «Te pa vem, da ne poznaš.» «Res, ne poznam», sem odgovoril. «Vidiš, to je Gradišče in tam gori živi velik človek. Njegov glas gre sedaj po vsem Slovenskem kakor veliko razodetje.» «Oh, vem,» sem zaklical, «tam gori živi Gregorčič! Slišal sem o njem že v šoli in videl njegove pesmi pri tebi. Saj ti imaš vse.» Moja mati je bila zelo izobražena žena, mnogo je čitala, izposojevala in kupovala si je knjige, ki so ji delale družbo ob vsakem prostem trenutku, zlasti ob dolgih zimskih večerih in nedeljskih popoldnevih. Lahko rečem, da je natančno poznala vso našo tedanjo književnost in ji tudi današnja ni neznana, dasi se ne utegne vsled obilega dela več tako pečati z njo... Tako sva se torej vozila tisti dan proti Gorici z odaj zjutraj. Solnce je šele lezlo iznad gričev, ko sva zagledala Goriški grad. Konja sta hitreje potegnili in kmalu sva bila v mestu. Povsod je bilo živahno, šolsko leto se je začevalo, starši in dijaki so polnili ulice. Mati me je že dopoldne vpisala v prvi gimnazijski razred. «Samo če boš napravil spremenji izpit», je dejala. «Kaj misliš?» «Bom ga», sem dejal samozavestno. In res sem ga

napravil. Bil sem torej že srednješolec. Stanovanje sem dobil pri neki starejši gospe, ki jo je priporočil gospod ravnatelj in kjer sta stanovala že dva slovenska in en furlanski dijak. Kmalu smo se sprijaznili in smo dobro soglašali ves čas, dokler smo bili skupaj. Ko je moja mati odšla in sem ostal sam prvič v svojem življenju v tujem mestu, me je obšlo silno domotožje. Moje misli so vuhajale nazaj sem dol v naše kraje, v rodno hišo, v vse tiste koticke in prostorčke, ki sem jih tako dobro poznal. Silno hrepenenje me je vleko nazaj sem dol, s solzami v očeh sem taval po ulicah, po večkrat na dan zahajal na cesto, po kateri sem došel, ki se je vila proti rojstnemu kraju. Široka je bila in bela, vabila in se smejala. Zakaj ne smem nazaj? Ponoči sem hodil v sanjah po znanih potih za očetovo hišo, sem plezal po drevju, sem se kopal pod znanimi vrbami v domačem potoku. Kaj ne smem nazaj? Ko je začela šola in čelo resno delo, se je vse to ublažilo, ponem sem se in sčasoma tako privadil, da sem ob nekih prilikah mislil intenzivneje na svoj dom. Izginilo pa ni nikoli, moja duša je bila slei ko prej navezana na to krpo domače grude...

(Dalje pril.)

šenja, ker so vsem štiridesetim za stalno odvzeli okove na temelju zakona od 16. februarja t. l., katerim so stopili v veljavo nekateri deli novih kazenskih zakonov že z razglasitvijo v «Službenih Novinah». Posamezniki med njimi so bili vkovani že po šest do sedem let. Sedaj so srbijski težki jetniki izenačeni s težkimi jetniki po bivšem avstrijskem kazenskem zakonu, ki so izgubili okove že leta 1877. Nošnja okov za krajši čas ostane samo še kot disciplinarna kazen v kaznilnici.

* **V vlaklu okraden.** V potniškem vlaklu na progi od Zidanega mosta do Ljubljane je bila pred dnevi ukradena mizarskemu mojstru Ivanu Bonči iz Vižmarjev pletena potniška košara, ki je bila povezana z vrvmi, ker je bila pokvarjena ključavnica. V košari se je nahajalo okrog 20 kg medenih okovov za ključavnice raznih oblik, ki so bile kupljene pri tvrdki Schneider in Verovšek v Ljubljani. Poleg okovov se je nahajala tudi obrabljena flanelasta odeja svetlorjave barve s temnimi črtami. Tat je oškodoval Bončo za okrog 1500 Din.

* **Neznan slepar.** Pred nekako 10 dnevi je dobila znana tvrdka Bar na Mestnem trgu v Ljubljani dopis nekega učitelja Sevška, ki naroča, naj se izroči naslednjega dne njegovemu nečaku kompleten štiricevni radijski aparat. Pismo se je glasilo dalje, da bo prišel za par dni sam v Ljubljano ter da bo pri tvrdki poravnal račun v obliki menice. Tvrdka je sleparju verjela in res izročila aparat v vrednosti čez 2700 Din neznanemu malemu dečku, ki je prišel ponj, v veri, da se bo naslednjega dne oglasil učitelj sam in vse ostalo uredil. «Učitelja Sevška» pa ni bilo tudi naslednjega dne, niti pozneje, na kar je prišel g. Bar dvomiti v solidnost naročnika. Informiral se je, če učitelj Franc Sevšek sploh eksistira in dobil odgovor, da ga nimajo nikjer zabeležena. Tedaj šele so mogli ugotoviti, da gre za pretkano sleparstvo, zaradi česar se je obrnila tvrdka na policijo, kjer so menja, da je tudi to sleparstvo zakrivil znani slepar Gustav Ropotar.

* **Tihotapstvo v Prekmurju.** Tihotapci tudi sedaj v zimi in v velikem snegu niso opustili svojega nevarnega posla. Niti visoke denarne in zaporne kazni jih ne strašijo. Dne 27. februarja so se na najsevernejši meji v Martinju spopadli s finančno kontrolo. Finančna kontrola je zalotila zvečer tik madžarske meje tri tihotapce, ki so nosili iz Zg. Senika na Madžarskem vsak svojo vrečo tobaka preko meje. Ker se tihotapci pozivju «stoj» niso odzvali, marveč se spustili v beg, so finančni stražniki rabili orožje. Pri tem je bil ranjen tihotapec Josip Vinar iz Martinja. Dobil je strel v desno ramo. Ranjenca so prepeljali z vozom v oblastno javno bolnico v Mursko Soboto, kjer se je ugotovilo, da rana ni nevarna. Krogla je prebila le meso in je kost ostala nepoškodovana. Poleg ranjenega tihotapca se je našla vreča madžarskega tobaka za pipo, vsebujoča 61 zavojčkov po 25 gr. Ostala dva tihotapca sta zbežala nazaj preko meje in odnesla svoje tovore s seboj. Finančna kontrola v Martinju ima večkrat spopade s tihotapci. Ljudstvo je zelo siromašno in v siromaštvu se mnogi lotijo nevarnega tihotapstva na lastno roko, ali se pa vdinjajo za pomočnike tihotapcem iz drugih krajev. Nekateri se nevarnih posledic tihotapstva v svoji revščini in nevednosti ne zavedajo, pa so skrajno predrzni. Tako n. pr. se je nahajala hiša ranjega tihotapca Josipa Vinarja v najbližji sosesčini oddelka finančne kontrole. Mož je najbrž računel, da bo kot sosed finančnih organov najmanj sumljiv. Njegova tovariša sta sicer srečno pobegnila na Madžarsko. Prej ko slej pa se bosta vrnila in ne bosta utekla kazni.

* **Pazite, čitatelji!** Ne dajte, da Vam uide današnji oglas odličnega sredstva za pranje, ki je Schichtov «Radion». Hvaležni nam boste, če boste poiskovali.

Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!

Začarana klada

Mrzla burja je brila okrog oglov in slikala ledene rože na okna. Na vasi ni bilo zaradi mraza skoro nikogar. Ljudje so tičali v zakurjenih sobah in se greli pri toplih pečeh.

Pri Mlakarjevih se je gnetla vsa družina okrog peči. Hlapec je pletel koš, drugi pa so delali zobotrebce. Molk je vladal že nekaj časa po sobi, dokler ga ni prekinil Mlakar sam: «Ako bo šlo tako naprej, nam bo gotovo zmanjkalo do pomladi drv. Sedaj nekaj časa zgine skoro sleherni noč iz skladovnice par polen. Že večkrat sem premišljal, kdo bi to bil, pa mu nikakor ne morem priti na sled.»

«Veste kaj,» se oglasi hlapec Kristjan, «jaz mislim, da je to sosed Turk, nihče drugi.»

«Turk da bi to bil?» seže Mlakar hlapcu v besedo. «Vsi prej kakor ta. Res je, da nima mnogo kurjave, pa je prepoštena duša, da bi storil kaj takega.»

«Nikar ga preveč ne zagovarjajte,» reče hlapec. «Baš Turk je. Le poglejte njegovo skladovalnico drv! Skoro prav tako velika je, kakor je bila v jeseni. Kje pa vendar jemlje kurjavo ves čas, saj je bilo mrzlo, da so ledene rože gledale skozi okna.»

Dolgo sta se še prerežala, a vendar nista mogla drugega prepričati o svojih trditvah.

«Ni vredno, da bi se prepirala,» reče slednjič hlapec. «Najbolje bo, ako se natančno prepričamo, kdo ne zna razlikovati med svojo in tujo lastnino. Kar drevi bo eden od naju stražil.»

«Kdo bo še stražil v tem mrazu,» odgovori Mlakar. «To bo treba napraviti drugače!»

«Kako mislite?» vpraša Kristjan.

«Čakaj, tole bova napravila. V tisto grčevo klado bova dala nekoliko smodnika in bova pustila klado vrhu skladovalnice.»

«Ta je dobra,» soglašja hlapec Kristjan, «to morava takoj napraviti!»

Nato sta oba šla takoj na delo. Kristjan je posikal na podstrešju največji sveder, a gospodar je privlekel v vežo grčavo klado. Urno sta bila gotova. Mlakar je strel postal porcije smodnika v zvrtno luknjo, nakar sta luknjo zadelala, a klado postavila na vrh skladovalnice.

Bilo je že pozno zvečer. Na vasi je bilo vse tiho, le tu pa tam je zalajal kak pes. Takrat je stopil previdno Turk iz kočice, pogledal okrog oglov ter stopil proti Mlakarjevi hiši. Baš ona obsežna klada na skladovalnici mu je bila všeč. Drugega dne je bila nedelja. Mlakar je takoj zjutraj opazil, da je klada ponoči izginila. Tisto jutro je rekel Turk svoji ženi: «Micika, zdaj pa le hitro zakuri, da ne bomo zmrzovali, in ono klado tudi vrzi na ogenj!»

Res je zakurila, toda ni dolgo gorelo, kajti naenkrat je neznansko počilo. Peč se je razrušila in v sredo sobe je padla tista nesrečna klada.

Turk je razmišljal, kaj bi to bilo, slednjič pa je videl sredi klade zvrtno luknjo, ter brž uganil, kaj se je zgodilo. Preklinjal je Mlakarja, toda bilo je prepozno.

Drugega dne se je odpravil Turk v trg, da si kupa novo peč. Nazaj grede ga je kakor nalašč srečal Mlakar, ki ga je spraševal, zakaj je kupil novo peč, a Turk mu ni dal odgovora.

Nekaj časa sta živela v jezi, toda tudi to se je sčasoma pozabilo, saj se Mlakar od tistega dne ni več pritoževal, da mu kdo krade drva.

ŽENSKI VESTNIK

NAPREDEK RUSKE ŽENE.

Pod carom so se borile ruske žene za svobodo roko v roki z moškimi. Zgodovina te borbe ni pisana samo z moško, marveč tudi z žensko krvjo. Mnoge žene, ki sicer niso razumele politike, so vendar spremljale svoje muže v izgnanstvo, da bi jim tam lajšale življenje. Ruska zgodovina pozna naravnost neverjetna junaštva in požrtvovalnost ruskih žena iz vseh

slaje. Nobena druga država na svetu se ne more pohvaliti s takimi ženami.

Kakor pred revolucijo tako stoji ruska žena ob možu tudi sedaj. Dela kakor mož, često še bolj vestno. Ruske žene so sicer na vladi in v državni upravi v manjšini, vendar pa zavzemajo vodilna mesta celo v rdeči armadi. Med člani sovjetskega generalnega štaba je tudi ena ženska. Žena Aleksandra Kolontajeva je bila pred leti poslanica pri norveški vladi. Največ ruskih žen je pa zaposlenih po tovarnah in uradih. V Moskvi je bilo leta 1920. v državnih uradih skoro 6. predlanskim pa že 19 odstotkov žensk. V tovarnah se je pa zvišalo število delavk celo od 5 na 34 odstotkov. O kakem posebnem ženskem pokretu, kakršne vidimo v Evropi in v Ameriki, v Rusiji ni govora. Pač pa se Rusinje z veliko vnemo pečejo s širjenjem komunizma med azijskim žensktvom. Pri tem si pomagajo z lepaki, na katerih je prikazana vsa zgodovina ženskega razvoja. Prva slika kaže neznošen položaj žene v preteklosti. Slede slike, ki kažejo borbo za žensko enakopravnost. Na zadnji sliki stoji žena enaka možu. Mnoge slike kažejo, kako žena po vestnosti prekaša celo svojega moža.

Mnogo se bavijo Rusinje tudi z vprašanji zdravstva in materinstva. V Rusiji je odprava telesnega plodu zakonito dovoljena in v državnih zavodih so nastavljeni posebni zdravniki, ki smejo odpravljati telesni plod, vendar pa vodi vlada odločno borbo za to, da odvrne noseče ženske od tega koraka. Sovjetska vlada stoji na stališču, da je zakon, s katerim je odprava telesnega plodu dovoljena, neukemu ljudstvu zelo nevaren, ni pa nevaren, če se izvaja v državnih bolnicah pod strogim zdravniškim nadzorstvom.

Vse to kulturno delo opravljajo žene roko v roki z moškimi in često se izkaže, da so žene delavcev zmožnejše kakor žene iz prejšnjih tako zvanih boljših krogov. Med njimi je mnogo deklet, ki čez dan delajo v tovarni, ponoči pa študirajo in polagajo redno izpite na univerzi. Moderna ruska žena je zelo delavna. V zasebnem življenju je skromna: pretežna večina ruskih žen ima samo dve obleki, eno za delo in eno za dom. Poleg moškega dorašča v Rusiji tudi zdravo in duševno utrjeno žensko pokoljenje, ki lahko mirno gleda v bodočnost.

Za kuhinjo

Peteršiljeva omaka. Eno žlenco moke, tri rumenjake in eno veliko žlico raztopljenega sirovega masla (putra) ali pa masti in tri žlice se-sekljanega peteršilja zmešaj z malo mrzle vode v loncu, da bo moka popolnoma razmešana in ne bo več delala svalkov. Nato prilivaj pol litra vrele juhe in vedno mešaj. Omako postavi na štedilnik in mešaj dalje. Ko še enkrat prevre, je gotova.

Limonina omaka. V kozo deni žlenco masti in na vročo mast eno veliko žlico moke in napravi bolj temno prežganje. Ko je prežganje gotovo, ga osoli in zalij z mrzlo vodo. Vode daj za dve srednje veliki zajemalki. Pomešaj, daj noter dve žličici sladkorja, in ko je ta omaka prevrela, otisni vanjo sok ene cele limone. Ko je deset minut vrelo, pokusi omako: če imaš rada omako bolj sladko, dodaj še malo sladkorja, če ljubiš bolj kisel, pa dodaj še malo limoninega soka. Omaka mora biti srednje gosta.

Čajno pecivo (biskvit). V skledi mešaj pet rumenjakov s pet žlic stolčenega sladkorja ter par kapljic limoninega soka. Mešaj pol ure, in sicer vedno na eno stran. Nato dodaj pet žlic moka in premešaj, da se naredi testo. Stolci sneg peterih beljakov in prav nalahko primešaj k testu. Kozo dobro pomaži z mastjo, potresi z moko in stresi noter testo. Ker je testo bolj tekoče, nagibaj kozo na vse strani, da se testo povsod enako razlije. Nato deni peči, a ne v prevročo pečico. Peči približno pol ure. Če nisi gotova, ali je že pečeno, prebodi testo s tankim nožem, in če se testo noža ni prijel, je pečeno. Nato povezni pecivo na lesen krožnik, posuj s sladkorjem in ko se je shladilo, razreži na poljubne kose.

Čajno pecivo z mezgo. Naredi isto testo kakor zgoraj povedano, samo deni peči v večjo pekačo

(pleh), da pride testo razlito samo za kakega pol prsta na debelo. Pečeno je veliko prej. Čim si vzela iz pečice, hitro namaži po testu mezgo (marmelado), kakršnokoli imaš, in zvij skupaj kakor potico. Delaj pa to na štedilniku, da se pečeno testo ne shladi, ker se sicer ne da lepo zviti in se lomi. Ko si testo zvila, ga položi na krožnik in posuj s sladkorjem. Hladno zreži na tanke kose in daj po kosilu kot priboljšek na mizo ali pa k čaju.

Meso v popru. Eno kilo teletine (prsni kos) operi in razreži na majhne kose, daj kuhati za pet minut v krop, nato odcedi, polij z mrzlo vodo in pusti, da se popolnoma ohladi. Nato odcedi meso in osoli, dobro popoprjaj, posuj s seseklano limonino lupino in čebulo, pa potrkľaj vsak kosček mesa v moki. V kozi razbeli za dobro žlico masti in na vročo mast deni meso, ki ga večkrat mešaje duši (tenstaj) pol ure. Nato zalij s pol litra kropla in duši dalje, dokler meso ne postane mehko. Če se je sok pokuhal, pa še malo vode prilij. Preden daš na mizo, okisaj jed še malo z limoninim sokom.

Praktični nasveti

Beljak, ki ti je ostal pri kuhi in ga ne moreš takoj porabiti, lahko spraviš za delj časa, da ga porabiš pri drugi priliki. Pusti beljak, da se razlije po velikem krožniku in da se tako posuši. Posuši se popolnoma in nastanejo tenki lističi, ki se dajo zlahka pobrati s krožnika. Te lističe spravi v kako pokrito posodo ali pa škatlo, da ne pride prah blizu. Pred uporabo razmoči lističe v malo vode in imaš tako spet beljak, ki ga lahko porabiš za karkoli. Suh se beljak nikoli ne pokvari.

Kako ohranimo sirovo maslo delj časa sveže. Dober okus sirovega masla (putra) odvisi od shrambe in čistega zraka. Da se sirovo maslo prehitro ne pokvari, ga moramo takrat, ko ga delamo, dobro iztisniti, da spravimo vso vodo iz njega. Nato ga prav trdno stlačimo v lonec, na površino pa denemo čisto suho platneno krpo in približno dva prsta na debelo soli. Ampak samo čisto sveže sirovo maslo se na tak način ohrani delj časa, da ne postane žaltavo. Če ga pa hočemo spraviti le za nekaj dni, zadostuje, če ga denemo v mrzlo vodo in jo vsak dan premenjamo.

Preproga iz starih nogavic. Zgornje dele starih, obnošenih in ne več porabnih nogavic lahko porabimo za preprogo. Taka preproga je kmalu narejena, je precej trpežna, ne stane nič in je tudi zelo čedna, če si jo okusno sestavila. Izreži v ta namen iz starih nogavic dolge trakove, in sicer tako, da začeniš od zgoraj režeš s škarjami vedno naokoli. Široki naj bodo ti trakovi le en do poldrugi centimeter (pri debelejših nogavicah ožje trakove, pri tanjših pa širje). Ko imaš zadosti narezanih trakov, jih na koncih sešij skup in zvij v klobčič. Zdaj pa kvačkaj enkrat ovite stebričke v poljubni širini. Ako imaš več barv, lahko sestavljaš tako, da narediš črtasto preprogo. Ko si s preprogo gotova, ji lahko na obeh krajih iz istega materiala napraviš še rese (franže).

Stare nogavice kot netivo. V ta namen pa lahko uporabiš spodnje dele starih nogavic, ki so ti ostali pri zgoraj opisanem delu. Nareži takoj majhne krpice, daj jih v kako pločevinasto posodo in jih namoči s petrolejem. Posodo dobro pokrij in postavi na varen kraj. Če imaš mokra drva ali ti drugače noče zagoreti, kadar kuriš, pa podtakni eno ali več takih krpic in rado se ti bo užgalo. Tako imaš zlasti v zimskem času dobro netivo vedno pri rokah.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

NAJVEČJA TOŽBA ZARADI PONAREJEVANJA DENARJA. 7000 NA SMRT OBSOJENIH.

Živimo v času, ko čitamo dan za dnem o najrazličnejših zločinih. To so znaki skvarjenosti, ki se je pojavila po zadnji veliki

vojni, v kateri je za marsikak tak nenraven pojav iskati tudi vzroka.

Pred par leti se je zanimal ves svet za zločinsko ponarejevanje denarja na Madžarskem. V to zadevo je bilo vpletenih več visokih oseb. To zločinsko početje je imelo namen, zmanjšati veljavo tujega denarja.

Odkar kroži denar, se bavijo nekateri ljudje s ponarejevanjem. Tu ne bomo govorili o posameznih sem spadajočih slučajih, temveč se bomo omejili le na en slučaj, in sicer največji, kar jih pomni zgodovina. Odigral se je pred 1600 leti in se končal z usmrtitvijo 7000 ljudi.

Posameznosti tega znamenitega ponarejevanja denarja so nam bile do pred kratkim neznane. Šele zadnji čas nam je odkril podrobnosti tega kriminalnega slučaja, pri katerem so toliko tisoči izgubili življenje.

Okoli leta 325. je bila v tedanji rimski državi na delu velikanska tolpa ponarejevalcev denarja, s katerim je preplavila vso obširno rimsko državo.

Ponarejevalci so bili tako rekoč država v državi in so s svojo izborno organizacijo

pošiljali ponarejeni denar v najoddaljenejše kraje rimskega cesarstva. Stanovali so po velikih vaseh današnje Ogrske, med Donavo in Tiso. Ogrska pa tudi naše dežele so namreč pripadale takrat prostranemu rimskemu imperiju. Vsi prebivalci teh vasi so se bavili s ponarejevanjem denarja, celo otroke so urili v tem «rokodelstvu». Ponarejevanje denarja je bilo torej pri teh ljudeh pravi poklic. Morda se bo komu čudno zdelo, da je bilo to sploh mogoče, a pomisliti moramo, da policijska služba takrat ni bila tako organizirana, kot je v moderni državi, tako da so bili zločini bolj mogoči kot danes.

Spretnost teh ponarejevalcev je bila ogromna. Delali so s tako natančnostjo, da je bilo skrajno težko ločiti pravi denar od ponarejenega. Kot pa postane vsak zločinec objesten in lahkomišeln, tako so tudi ti znameniti ponarejevalci napravili mnogo napak, ki so jih izdale.

Naiveč so ponarejali zlate novce, in sicer tako, da so rabili za ta denar mani vredno zlato. Delo teh «obrtnikov» je bilo vedno

„Pri nas je prijetno,“

pravi mlada gospa Mica. „Nikdar ne razburjam svojega moža z velikim pranjem in čiščenjem, vse to gre čisto mirno, ker RADION opere perilo sam v enem dopoldnevu.“

Varuje perilo!

drznejše. Rimske finance so bile v očitni nevarnosti. Ni torej čudno, da je začel Rim energično preganjati ponarejevalce in jih sklenil poplačati.

Proti tem bandam se je začela prava vojska. Tisti, ki so jih ulovili, so morali plačati svoje nedelo z življenjem. Mnogim pa se je posrečilo uiti. Mnogi so prišli v Rim, glavno mesto rimskega cesarstva, kamor se je stekalo vse najboljše, a tudi najslabše.

Ubegli zločinci so se potikali po «večnem mestu» brez dela in zaslužka. Ni čudno, saj so razumeli in bili vajeni le enega posla: ponarejati denar. Tu v Rimu pa si niso upali začeti znova svoje «rokodelstvo», boječ se, da bi jih ne zadela prehitro zaslužena kazen.

Tako ti brezposelneži dolgo niso vedeli, kaj naj začno. Prišla jim je rešilna misel. Napotili so se v državne novčne zavode, kjer so jih z veseljem sprejeli. Odslej so prejšnji ponarejevalci denarja delali pravi denar. To je šlo, a le malo let.

Polagoma se je udomačila v Rimu navada, da zlata niso več kovali v državnih novčarnicah, temveč so v to poklicani to delali na svojih domovih. Tu so ponarejevalci zopet prišli na svoj račun.

Tega zločinskega posla pa niso mogli dolgo opravljati.

Cesar Avrelijan jim je napravil kratek konec in je kruto z njimi obračunal. Ponarejevalce je najprej posvaril. Ko pa to ni nič pomagalo, je dal ukaz, poloviti vse v Rimu in ostali državi. Sledil je kratek obračun. 7000 jih je bilo usmrčenih. Ponarejevanja denarja je bilo konec. To je največja pravda zaradi ponarejanja denarja, kar jih pomni zgodovina.

ZANIMIVOSTI

× **Kako so izgnali Trockega.** Sredi januarja je dobil Trocki, kakor je znano, povelje, naj se pripravi na pot. V treh dneh je moral zapustiti Almo Ato, ker je bil izgnan iz sovjetske Rusije. Zadnje tri dni se ni smel ganiti z doma. Čez tri dni so ga pozno zvečer skrivaj odpeljali. Na kolodvoru je stal vlak, v katerem je bil salonski voz za Trockega in njegovo rodbino. V drugih vagonih so bili detektivi in orožniki. Vlak je krenil proti Moskvi. Med vožnjo so Trockemu sporočili, da ga odpeljejo v Turčijo, ker ga nobena druga država noče sprejeti. Trocki se je temu odločno upiral, češ, da noče v Turčijo. Na njegove grožnje in prošnje so vlak sredi gozda, oddaljenega 300

kilometrov od Moskve, ustavili in tu je stal celih 13 dni. Ta čas so se brzojavno pogajali z Moskvo. Toda vlada se ni dala pregovoriti in rezultat pogajanj je bil samo ta, da je bilo dovoljeno drugemu sinu Trockega in snahi, ki živita v Moskvi, spremljati Trockega do Odese. S Trockim sta se peljala tudi njegov starejši sin in žena. Oba so pa skrivaj odvedli iz stanovanja, da bi ne vedela, kam ju vodijo. 12. februarja zvečer je prispel Trocki v Carigrad, kamor so ga pripeljali skrivaj. Izkazalo se je, da se sovjetska vlada sploh ni pogajala s Turčijo glede Trockega. Šele, ko je bil v Carigradu, mu je sovjetska vlada izposlovala dovoljenje, da sme ostati v Turčiji.

× **Prva poročena gimnazijka v Avstriji.** Na Dunaju imajo senzacijo, kakršne še ni bilo. Te dni se je poročila neka 17letna gimnazijka, ki je posečala sedmi razred realne gimnazije. Mladenka se je na letošnjih plesih seznanila z gospodom, ki je roditelje zaprosil za njeno roko. Starši so bili zadovoljni in sklenjeno je bilo, da se čimprej poročita. Istočasno so pa roditelji vložili na vodstvo gimnazije prošnjo, naj hčerki dovolijo še nadalje posečati šolo. Ker je to prvi primer, da se poroči gimnazijka, je bila sklicana profesorska konferenca, na kateri je bilo sklenjeno pustiti mlado gospo v šoli, dokler ne pride tozadevni odlok ministrstva prosvete. Ker je tudi prosvetno ministrstvo prošnji ugodilo, se bo povrnila mlada žena v šolo takoj, ko pride z ženitovanjskega potovanja.

× **Deček v obrambi matere ustrelil očeta.** V bližini Fontainebleuja je 16leten dečko z dvema streloma smrtno ranil svojega spečega očeta. Oče je sirovo postopal s svojo družino in vsak dan pretepal ženo in otroke. Nazadnje je začel celo nesramno zasledovati lastno hčer. Žena ga je naznanila policiji in on ji je v prepiru grozil z revolverjem. Da očuva svojo mater pred zverinskim očetom, je dečko očeta ustrelil.

× **Po nedolžnem obsojen na smrt.** V Nemčiji so v zadnjem hipu prepričali nov primer sodnega umora moža, ki je bil pred tremi leti pred poroto v Osnabrücku obsojen na smrt. Gre za hlapca Hermana Dielingena, ki je bil obtožen umora svoje ljubice, služkinje, in ki bi bil kot žrtev sodne zmote že davno v grobu, da ga ni pravosodno ministrstvo pomilostilo na dosmrtno ječo. Med porotno obravnavo so sodni izvedenci izjavili, da ni izključeno, da gre za nesrečo in da je služkinja utonila. Sodišče je bilo pa mnenja, da je ta možnost izključena in zato ni prišlo do obnove razprave. Dielingen je v kaznilnici tri leta napenjal vse sile, da pride resnica na dan, in šele te dni je sodišče odredilo ponovno obravnavo, in sicer na podlagi poročila zdravniške komisije, ki izključuje nasilno smrt in ki ugo-

tavlja, da je služkinja podlegla srčni kapi. Kljub temu je deželno sodišče v Osnabrücku odklonilo obnove razprave in šele na pritožbo Dielingenovih zagovornikov je bila odrejena ponovna obravnavo, ki bo pokazala, da je bil Dielingen po nedolžnem obsojen.

× **Iz petelinov dela kure.** Ameriškemu profesorju dr. Dommu se je po dolgem eksperimentiranju posrečilo izpremeniti kokoši v prave peteline, ki pojejo, imajo grebene kakor drugi petelini, petelinovo perje in sploh vse znake moškega spola v kokošnjem rodu. So tudi bojeviti kakor pravi petelini, zlasti če jim hodijo drugi petelini v zelje. Profesor je pa z uspehom napravil tudi več nasprotnih poizkusov in dokazal, da je mogoče izpremeniti prave peteline v kokoši. Pri tem, na prvi pogled neverjetnem pojavu, gre za operacijo žlez na petelinih in nasprotno. Dr. Domm je operiral 175 pišk 30 dni potem, ko so se izvalile. Izpremenile so se v peteline, samo ko so dorasle, so izgubile petelinje perje in dobile znova kurje. Pri nasprotnem eksperimentu so nehali petelini nekaj tednov po prenosu žlez peti, zrased jim je kurji greben in dobili so tudi druge kurje znake, samo jaje niso nesli. Dr. Domm pa ni obupal in trdi, da se mu bo končno posrečilo odstraniti tudi te nedostatke. Spol se pa da izpreminjati, odnosno prenašati, samo pri pticah.

× **Čajnice in gejsje na Japonskem odpravljene.** Modernizacija gre svojo pot. Tudi Japonska, ki je sploh najbolj napredna vzhodna država, je sklenila pomesti še z zadnjimi ostanki starih šeg. Na Japonskem bodo odpravljene čajnice. Vlada se je s tem načrtom že dolgo pečala, pa je oklevala, ker so bile baš čajnice važen vir dohodkov od tujkega prometa. Te dni je pa japonsko notranje ministrstvo izdalo naredbu, da se ne izdajo nikaka nova dovoljenja več za čajnice, že izdana dovoljenja se pa ne smejo podaljšati. V industrijskih krajih Tokia in Saitame so čajnice deloma že odpravili. To pa pomeni tudi konec gejsj, ki so nekake natakarike in dekleta za ljubezen obenem.

× **Najdražja mačka.** V Parizu živi gospa Dolteiova, ki ima najdražjo mačko na svetu. Njena mačka pa ni plemenite pasme, niti nima kakih posebnih lastnosti, marveč je čisto navadna živalca, kakršnih je na svetu vse polno. Gospa je hotela kupiti hišo in je dvignila v banki 10.000 frankov. V banki so ji dali 10 bankovcev po tisoč frankov, ki jih je spravila v nakupovalno torbo. Na trgu je kupila masti in jo položila k bankovcem. Bankovci so se navzeli maščobe in gospa jih je hotela doma posušiti na štedilniku. Mačka je bila pa menda zelo požrešna, in ko je zavohala v bankovcih mast, jih je mirno požrla. Ko je uboga gospa zvedela, kaj se je zgodilo, je hotela mačko takoj ubiti, da bi v zadnjem hipu rešila, kar se je še dalo. Sosedje so ji morali pojasniti, da bi to ne imelo nobenega pomena, in več noči so morali bedeti pri nji, da se v obupu ni usmrtila. Tako le bila čisto navadna mačka vredna 10.000 frankov, vsaj dokler je imela bankovce v trebuhu.

× **Vse pride na dan.** V vasi Louvres pri Parizu so našli dve trupli. Po dolgi preiskavi pariške policije je praška policija ugotovila, da gre za trupli dveh Čehoslovakov, abiturientov Vladislava Klike in Otona Macharovskega iz Prage. Preiskava je dognala, da sta odpotovala Klika in Marachovski 21. junija v Pariz s 26letnim elektrotehnikom Müllerjem, ki je tudi rodom iz Prage. Müllerja so dolgo pogrešali. Francosko orožništvo v Versaillesu pa ni vedelo, da leži od kraja, kjer so našli obe trupli, tretje truplo. Šele, ko so želi žito, so našli tudi Müllerjevo truplo. Kakor njegova tovariša tako je bil tudi Müller ustreljen. Šlo je očitno za roparski umor. Nadaljnja preiskava je dognala, da so se odpeljali vsi trije Čehi v Pariz, da bi dobili kako službo. Müller se je mudil že poprej dalje časa v Franciji in je svojima tovarišema svetoval, naj se nastanita v hotelu «De Nantes». 13. junija so še pisali svojim roditeljem, 20. junija so odšli iz hotela v spremstvu nekega Čeha, ki ga pa hotelsko osebje ni poznalo. Drugi dan se je neznanec vrnil v hotel in pokazal pismo, na katerem je bil podpisan Müller. Zahteval je ključ od sobe, v kateri so Čehi stanovali. Dali so mu ključ in odšel je v sobo, kjer je vzel nekaj iz kovčega. Policija je takoj domnevala, da je neznanec umoril svoje

Lekarna Mr. Ph. Leo Bahovec

Ustanov. 1836. I. Ljubljana, Kongresni trg 12. Telefon 2615.

Samo v tej lekarni se izdeluje pravi že povsod poznani, kri čistilni in kri osvežujoči „Planinka“ zdravilni čaj, ki se pripravlja večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč.

„Planinka“ zdravilni čaj namreč s tem, da čisti in prenavlja kri, izborno učinkuje pri slabi prebavi želodca, zaprtju telesa, napihovanju, slabotem delovanju črev, hemeroidih (zlati žili), povapnenju žil, izpuščaji, žolčnem kamnu in obolenju mokračne kisline. Preprečuje kisline (zgago) in vzbuja apetit. „Planinka“ zdravilni čaj se dobi tudi v vseh drugih lekarnah; zahtevajte pa izrečno „Planinka“ čaj, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v plombiranih zavojih po Din 20— z napisom: Lekarna Mr. Ph. Bahovec, Ljubljana, ker so samo taki paketi pravi. (Vsakemu paketu je priložena poučna knjižica).

Moderno urejena lekarna, katera odgovarja vsem predpisom higijene

Lekarna Mr. Ph. Bahovec

je vedno dobro založena z vsemi in vedno svežimi domačimi in tujimi zdravilnimi sredstvi, mineralnimi vodami, obvezili ter kirurškimi in mineralnimi predmeti.

Zdravila na recepte se izvršujejo točno in natančno po predpisih.

Izdajajo se zdravila na recepte vseh bolniških blagajn.

V zalogi so tudi vsa in najboljša zdravila za živino.

Posebno za metljivo živino se priporoča sigurno francosko zdravilo »Fuzerzinju«.

Zaščitni znak: MR. BAHOVEC

tri tovariše. Pražani so imeli pri sebi okrog 8000 frankov. Že predlanskim so aretirali dva osumljenca, ki so ju pa kmalu izpustili, ker se je izkazalo, da sta nedolžna. Pariški policiji ni preostajalo drugo, kakor perustrirati vse v Parizu bivaajoče Čehoslovake. Kot edini pripomoček v preiskavi je bilo policiji na razpolago pismo, katero je izročil neznanec hotelirju. Policija je ugotovila, da je bilo pismo podtaknjeno in da ga je pisal morilec. Pred dnevi so se pa odpeljali praški detektivi v Davlje, kjer biva mož po imenu Kaiser. Ta mož je bil v kritičnem času v Parizu, in sicer nekaj dni po zagonetnem umoru treh Čehov. Odpotoval je v Ameriko, od koder se je nedavno vrnil. Detektivi so možaka aretirali in privedli v Prago. Mož zatrjuje, da je nedolžen, podoba pa je, da je Kaiser res zločinec, ki ima na vesti smrt onih treh Čehoslovakov.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Zakonski prepir.

Žena: «Kaj, v tej stari obleki naj grem v gledališče, da bodo vse ženske gledale za menoj!»

Mož: «Ženske naj le zijajo za teboj, samo da te moški puste pri miru...»

Noče.

Služkinja: «Gospa veste, gospod so zvedeli, da je bil sinoči pri vas oni mladi sosed.»

Gospa: «Tu imaš 100 Din in mu reci, da je bil pri tebi!»

Služkinja: «Potem bodo gospod še bolj jezni.»

Ovira.

«Moje žene ne dobiš v aeroplan.»

«Kaj je tako strahopetna?»

«Ne, nego predebela...»

Moderno.

A: «Poznaš tisto damo?»

B: «Da! Klobuk na njej je last moje hčere. Bluza last moje žene, a lica so od moje kuharice.»

Pozna jo.

«Zbogom, mamica, grem malo na večerno promenado.»

«Dobro, Zora. Ko se vrneš, mi prinesi jutranje časopise v sobo!»

Vsak svoje.

Mož: «Ne gre drugače, midva se morava ločiti.»

Žena: «Dobro! Ti vzemi otroke, jaz pa avtomobil.»

Čuden gost.

Melhijor: «Sinoči sem bil pri Solatnikovih na večerji. Rečem ti, imenitna rodbina in gostoljubna! Pomisli, kompot smo jedli z zlatimi žlicami!»

Gašper: «No, tega ti pa ne verjamem.»

Melhijor (privleče iz žepa zlato žlico): «Tu, prosim, dokaz!»

Vzrok poloma.

«Zakaj si razdrla razmerje z Dušanom?»

«Postal je predebel in se ni mogel več skobacati pod posteljo, kadar je mama stopila v mojo sobo.»

Krokar brez potrebe.

«Kaj reče vaša žena, ker prihajate tako pozno ponoči domov?»

«Saj nisem poročen.»

«Zakaj pa potem sploh toliko krolate?»

Žalost.

A: «Zakaj si tako žalosten, dragi prijatelj?»

B: «Pomisli, moja žena je tako nesrečno vodila avtomobil, da je zapeljala sebe in šoferja v smrt. Tako izvrstnega šoferja ne bom imel več...»

Listnica uredništva

Boštanj ob Savi. Take zadeve niso za tisk.

Ljutomer. Dopis je brez podpisa in zelo oseben. Tiskovni zakon!

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu. Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Telefon št. 3492.

Ključavničarstvo

J O S. W E I B L

Ljubljana, Čopova ulica 10 in Kolodvorska ulica 38
se priporoča za vsa v ključavničarstvu spadajoča dela. Vsak čas avtogeno varjenje in lotanje. 115

Pozor!

Pozor!

Modni atelje A. Pavlin na Kongresnem trgu št. 5
izdeluje po najsolidnejših cenah najmodernejše plašče za dame. 115

Posestvo naprodaj!

Nova hiša in gospodarsko poslopje, v hiši prostori za gostilno in trgovino, vse v dobrem stanju. — Natančneje se izve pisмено ali usno pri Francu Sodniku, Klanc št. 20, pošta Komenda pri Kamniku. 117

Čevljarski šivalni stroj

(cilinder), v dobrem stanju, je poceni naprodaj. Ogle dati ga je pri čevljarju Kranjcu v Laškem. 116

Hiša v sredini mesta Maribora

z dobro ideo gostilno, na prometnem kraju naprodaj. Kupee se lahko takoj vseli. — Naslov v oglasnem oddelku «Domovine». 6811

Eno- ali dvodružinsko hišo

kupim v mestu ali predmestju. — Ponudbe z opisom in ceno na ogl. odd. «Domovine» pod «E. Lj.». 6371

Novo tristanovanjsko hišo

z vrtom prodam za 160.000 Din. — Ponudbe pod šifro «116odnost» na oglasni oddelek «Domovine». 6243

Pohišstvo

vedno v veliki zalogi in po najugodnejših cenah pri
M A T I J A A N D L O V I C
strojno mizarstvo, Komenskega ul. 34, Ljubljana. 99

Bukevco (bukov žir)

suh, neluščen, ter vinski kamen kupuje
F R. S E N Č A R, MALA NEDELJA in LJUTOMER.
Zaloga vsakovrstnih semen. 98

Zidarskega obrta

se želi izučiti fant in išče mojstra, ki bi ga sprejel v uk prihodno pomlad. — Naslov o oglasnem oddelku «Domovine». 104

O P O Z O R I L O !

Ako potrebujete močne in cenene čevlje, naročite jih pravočasno za Veliko noč pri čevljarju Francu Kokolu, trgovina usnja, čevljev in čevljarskih potrebščin v Laškem. 106

Kovaškega vajenca

sprejem po dogovoru. — Franc Verdenik, kovač Sv. Vidu pri Ptuj. 108

Hiša z vrtom

naprodaj. — Studenci pri Mariboru, Kralja Matjaža ulica 36. 6307

Posestvo z lepim bukovim in kostanjevim gozdom prodam. Hiša je krita z opeko in ima 2 sobi. — Leopold Lah, Sv. Bolfenk, pošta Ptujška gora pri Ptuj. 97

V

Nebesih

se imenuje občutek, ko smo srečni.

Tako veseli smo lahko tudi fisti dan, ko se pere perilo, ako se spomnimo 7 prednosti, katere ima

Schicht

Terpentin =

Milo s svojimi prednostmi

Posestvo in kolarsko delavnico
s stroji in inventarjem na prometnem kraju, prodam do konca marca. — Naslov v oglasnem oddelku «Domovine». 6083

Deske, stafelne, trame
iz mehkega ali trdega lesa, kupim. Plačam takoj, ko bo vagon naložen. — Jos. Ernejc, Zagorje o. Savi. 5098

Svežega brezovega lesa
brez grč, od debeline 15 cm, dolžine 1 1/2 m dalje, kupim vsako množino. — Ivan Seunig, tovarna lesenih žebeljev, Tacen pri Ljubljani. 6201

Pse, čiste volčje pasme
šest tednov stare, prodam. — Naslov v oglasnem oddelku «Domovine». 6381

Vestna in marljiva kontoristinja
z večletno pisarniško prakso, si želi nameščenja pri večjem podjetju. — Ponudbe prosi na oglasni oddelek «Domovine» pod značko «Vestno opravljam svojo službo». 3423

Kovačnico
dobro vpeljana, s stanovanjem in vrtom, oddam takoj v najem, eventualno tudi prodam. — Jurič, Ziče, pošta Loče pri Poljčanah. 6265

Sadjarji!!!

nabavite si pravočasno orig. sadne brizgalnice

„HOLDER“

svetovnoznane, od strokovnjakov najbolj priporočane! Glavna zaloga:

PETAR J. MIOVIC

KR. DVORNI DOBAVITELJ

Maribor, Kopitarjeva 6

Ceneno češko perje!

1 kg sivga opuljenega perja 70 Din, napol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 Din in 225 Din, boljša vrsta 275 Din, Pošiljatve carine proste, proti povzetju. — Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. 101

Naročila samo na **Benedikt Sachsel, Lobez št. 14**
kod Pizna, Čehoslovaška

Poštne pošiljke rabijo iz Čehoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni

Kuhinjsko posodo in vse gospodinjske in gospodarake potrebščine nudi najceneje trdka 81
BREZNIK & FRITSCH, trgovina na železnico, LJUBLJANA.

Svojem v Ameriki

pošljete lahko brezplačno pisma, pošiljke in osebna naročila, ki sem jih pripravljene vzeti s seboj ob priliki potovanja začetkom aprila v New York, Cleveland, Chicago in bližnje kraje teh mest. Za vsa nadaljnja pojasnila se obrnite na pravo listo pod «Sorodniki v Ameriki». 111

RADIOTEHNIKA

Tone Poljšak

LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 5

GOSTILNIČARJI! Najboljša reklama za Vas je, če si postavite dober radiosparat. Tak aparat Vam mora v največji jakosti prinesiti v zvočnik vse evropske postaje, ne sme imeti baterij in mora biti tak, da Vam ne morejo pregoreti žarnice. Oglejte si ga pri goraji trdki in zahtevajte ponudbe. Kompletna naprava v najboljši kakovosti 6000 Din s anteno in zvočnikom. 100

Klobuke

v najrazličnejših najnovejših barvah in oblikah v bogati izbiri nudi **Jos. Pok** nasl. M. Bogataj klobučar

Ljubljana, Stari trg št. 14.

Sprejema se tudi vsa popravila. Cene nizke.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prisili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, kot pri poškodovanju rogov, poškodbi kopa in zakovanju, pri prišču med parkiji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, criski, zaprtju, koliki, napenjanju goved in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnjarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)

POZOR!

šče se družabnik k dobro idočemu podjetju (prvovrstno inozemsko zastopstvo s kapitalom približno do 100.000 Din. Samo resne ponudbe na poštni predal 250 Ljubljana. 11

Lisičje, polšje in veвериčje kože

in vseh drugih divjih živali kupuje stalno skozi vse leto **D. ZDRAV. C.**, trgovina usnja, LJUBLJANA Florjanska ulica št. 9. 113

GASILCI! Motorne brizgalne

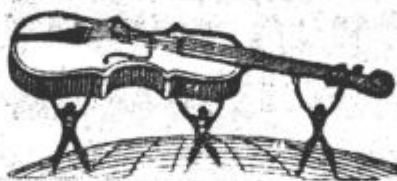
prenosne, za 400 in 600 litrov in večje za 1000 litrov vode, na dveh kolesih, dobavlja najugodnejše trdka

LAMPRET in drug

d. z o. z.

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 22.

Zahtevajte ponudbe! 88

Veliki cenik

ilustrovani dobite zastoj! Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL in HEROLD

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

R. LORGER, MARIBOR št. 104-B.

Violine od 95 Din. Ročne harmonike od 85 Din. Tamburice od 98 Din. Gramofoni od 345 Din in dalje.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živali je brezdvomno MASTIN

ki pospešuje rast, odebilitet in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevna zahvalna pisma! Cena: 5 skat. 46 Din. 10 skat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana 66.

L. Mikuž LJUBLJANA, Mestni trg 15 DEŽNIKI

NA MALO

NA VELIKO

Ustanovljeno 1839

52

Telefon 2282

Zdrav ali bolan

vedno treba dobro milo. Slaba mila so naredila že mnogo škode. Kot res dobrim milom zdravja in lepote in v najvišjih krogih se daje orodnost celicev in Elsa-milom. in to: ilijino, rumenacovo, glicerino, boraksovo, katanovo, ter milo za britje. Ta vsebujejo dobro delujoče sestavine. Za poizkus 5 komadov Elsa-mila po izbiri pošilja za vnaprejšnjim 52 Din franko lekarnar Felner, Stubica Donja, Elsatrg 35J, Hrvatska. Za pranje glave: Elsa-Shampoo 3 Din 30.

J. STJEPUŠIN

ZAGREB, JURJEVSKA 57

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovano na pariški izložbi

cenik franko

I-a Martinovo jekleno litino, Temper-litino, sivo litino (Grauguß)

dobavlja v prvovrstni kvaliteti

BOHIN

VELIKA KIKINDA (BANAT)

Zahtevajte brez obveze brezplačno ponudbo in vzorec litine! V slučaju potrebe obrnite se na livarnico v Veliki Kikindi ali na naše zastopnike

Za Vojvodino in Srem: LEO BUCHWALD, Subotica, Sokolska ulica št. 4.

Za Hrvatsko in Slavonijo: ARTHUR HIRSCH, Zagreb, Mažuraničev trg št. 3a,

Za Beograd: EVGEN KERTZKA, Beograd, Knez Milutina 25.

poštni predal 32.

Za Srbijo: DESIDERIUS EISLER, Beograd, poštni predal 31.0.